

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

Πτυχιακό Πρόγραμμα Αστυνομικών Σπουδών

Πτυχιακή Εργασία

**Η Απειλή της Ισλαμικής Τρομοκρατίας στην Ευρώπη, 2012-2017:
Πολιτικές και Πρακτικές Αντιμετώπισής της.**

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΕΟΧΑΡΟΥΣ

Αρ. Φ/Τ: 000100000154

Επιβλέπων Καθηγητής

Δρ. ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΟΥΛΛΑΣ

Ιούνιος 2018

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

Πτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Πτυχιακή Εργασία

Η Απειλή της Ισλαμικής Τρομοκρατίας στην Ευρώπη, 2012-2017: Πολιτικές και Πρακτικές Αντιμετώπισής της.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΕΟΧΑΡΟΥΣ

Αρ. Φ/Τ: 000100000154

**Επιβλέπων Καθηγητής
Δρ. ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΟΥΛΛΑΣ**

Η παρούσα πτυχιακή εργασία υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων για απόκτηση πτυχιακού τίτλου σπουδών στις Αστυνομικές Σπουδές από τη Σχολή Οικονομικών Επιστημών Και Διοίκησης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Ιούνιος 2018

Περίληψη

Η παρούσα πτυχιακή διατριβή ασχολείται με την απειλή της ισλαμικής τρομοκρατίας στην Ευρώπη για την περίοδο 2012-2017 και τις πολιτικές και πρακτικές αντιμετώπισής της. Πρώτιστος στόχος της παρούσας ερευνητικής διαδικασίας είναι η βιβλιογραφική έρευνα για τη δομή και τη λειτουργία του φαινομένου της ισλαμικής τρομοκρατίας μέσα από μια ιστορική αναδρομή στο Ισλάμ, τις θρησκευτικές τάσεις εντός του καθώς και τις παρατάξεις του πολιτικού Ισλάμ.

Ακολούθως γίνεται αναφορά στην τρομοκρατία στην Ευρώπη, με το ιστορικό ισλαμικής τρομοκρατίας, τις μουσουλμανικές κοινότητες και τα κύματα μετανάστευσης, την ριζοσπαστικοποίηση και το χρονικό τρομοκρατικών επιθέσεων.

Αναλύονται οι τρομοκρατικές οργανώσεις «Αλ-Κάιντα» και «Ισλαμικό Κράτος». Ακολουθούν αναφορές για την αντιτρομοκρατική πολιτική σε Βέλγιο, Βρετανία και Γαλλία.

Για την ολοκλήρωση της παρούσας πτυχιακής διατριβής αναζητήθηκε βιβλιογραφικό υλικό από την υφιστάμενη βιβλιογραφία. Πληροφορίες αντλήθηκαν από βιβλιοθήκες, διαδίκτυο, περιοδικά, εφημερίδες καθώς και από το προσωπικό αρχείο του ερευνητή.

Περαιτέρω, αξιολογήθηκαν αποτελέσματα δημοσιευμένων ερευνών που έλαβαν χώρα τόσο στο εξωτερικό, όσο και στην Κύπρο. Η διερεύνηση των αποτελεσμάτων αυτών, κρίθηκε απαραίτητη ώστε να εξαχθούν αξιόπιστα συμπεράσματα για την αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνονται.

Τα συμπεράσματα της παρούσας μελέτης κατέδειξαν ότι το θέμα της τρομοκρατίας είναι διεθνικό, λόγω του διαδικτύου, των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και της ταχύτητας που διακινούνται οι πληροφορίες. Η αίσθηση απειλής και έχει μπει για τα καλά στις ζωές των ανθρώπων και τα κράτη δαπανούν ετησίως αστρονομικά ποσά για να αντιμετωπίσουν αυτό το τρομακτικό φαινόμενο.

Summary

This dissertation deals with the threat of Islamic terrorism in Europe for the period 2012-2017 and its policies and practices to deal with it. The primary objective of this research process is a literature review into the structure and functioning of the phenomenon of Islamic terror through a historical reflection on Islam, the religious trends within it and the tendencies of political Islam.

Then reference is made to terrorism in Europe, to the history of Islamic terrorism, to Muslim communities and waves of migration, to radicalization and to terrorist attacks.

The terrorist organizations that are analyzed are “Al-Qaeda” and the “Islamic State”. Here are references to counter-terrorism policy in Belgium, Britain and France.

For the completion of this dissertation, published material was used from the existing bibliography. Information was obtained from libraries, the internet, magazines, newspapers as well as material from the author’s personal library.

Furthermore, results of surveys carried out both abroad and in Cyprus were evaluated. Analysis of these results was considered necessary to produce reliable conclusions on the effectiveness of the measures taken.

The results of the survey have shown that the issue of terrorism is transnational because of the internet, social media, information speed, sense of threat and good for people's lives, and states, annually, spend astronomically funds to deal with this hazardous phenomenon.

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Ακαδημαϊκό μου Σύμβουλο Δρ. Λάμπρο Καούλλα, για τις πολύτιμες συμβουλές, την καθοδήγηση, τον επαγγελματισμό και την στήριξη που μου παρείχε καθ' όλη την διάρκεια της εκπόνησης της πτυχιακής διατριβής. Χωρίς την συμβολή του θα ήταν αδύνατη η ολοκλήρωση της.

Επιπρόσθετα, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον Ακαδημαϊκό Υπεύθυνο του πτυχιακού προγράμματος Αστυνομικές Σπουδές, του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου, Δρ. Πέτρο Πασιαρδή, ο οποίος με την συγκατάθεση του μου επέτρεψε να εργαστώ σε ένα τόσο ενδιαφέρον και σημαντικό ζήτημα που απασχολεί την Κυπριακή Αστυνομία. Περαιτέρω θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους φορείς του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου για όλη την βοήθεια και τις γνώσεις που μου παρείχαν σε όλη την διάρκεια των σπουδών μου.

Τελειώνοντας, δεν θα παρέλειπα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου, την σύζυγο μου Μαρία και τον υιό μου Γρηγόρη που με την υπομονή τους, την συμπαράσταση τους και την ηθική υποστήριξη που μου παρείχαν, μου επέτρεψαν όπως φέρω εις πέρας την πτυχιακή μου διατριβή και να ολοκληρώσω με επιτυχία τον κύκλο των σπουδών μου.

Περιεχόμενα

Σελίδα

1. Εισαγωγή	7
1.1 Σκοπός της Έρευνας	8
1.2 Μεθοδολογία Έρευνας	9
1.3 Σύνοψη Κεφαλαίων.....	10
2 . Βιβλιογραφική Ανασκόπηση	12
2.1. Ορισμός τρομοκρατίας και σύντομη ιστορική αναδρομή.....	12
2.2. Αντιμετώπιση τρομοκρατίας σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.....	14
2.3. Σύντομη ιστορική αναδρομή στο Ισλάμ. Θρησκευτικές τάσεις και πολιτικό Ισλάμ-Τζιχάντ-Ο«ιερός αγώνας» -Ισλαμικός φονταμενταλισμός	15
2.4. Μουσουλμανικές κοινότητες στην Ευρώπη και κύματα μετανάστευσης	21
2.5. Η τρομοκρατία στη σύγχρονη εποχή.....	23
2.6. Κοινωνιολογικοί, Θρησκευτικοί, Ψυχολογικοί, Πολιτικοί και οικονομικοί παράγοντες που οδηγούν στην τρομοκρατία.....	24
2.7. Τρομοκρατικές οργανώσεις: Αλ-Κάιντα και Ισλαμικό Κράτος. Δημιουργία, εξέλιξη και ιστορικό παρουσίας και δράσης στην Ευρώπη- Διαφορές των δύο οργανώσεων	27
2.8. Χρονικό τρομοκρατικών επιθέσεων-Σχολιασμός/Παρατηρήσεις	33
3. Πολιτικές και πρακτικές αντιμετώπισης ισλαμικής τρομοκρατίας	37
Αναφορές για την αντιτρομοκρατική πολιτική σε Βέλγιο, Βρετανία και Γαλλία	
4. Επίλογος	47
Διδαχθέντα μαθήματα και προτάσεις για αντιμετώπιση της τρομοκρατίας στην Κύπρο	
5. Βιβλιογραφία	51

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η εγκληματικότητα εμφανίστηκε από τα βάθη των αιώνων. Με το πέρασμα των χρόνων έτυχε εξέλιξης και μεταμόρφωσης, καταφέροντας να εισχωρήσει σε κάθε κύτταρο της κοινωνίας (Συλλούρης, 1996). Σε αυτή την μελέτη θα καταπιαστούμε με μια συγκεκριμένη μορφή εγκληματικότητας που τις πλείστες φορές έχει και πολιτική χροιά, αυτό της τρομοκρατίας.

Στη σύγχρονη εποχή παρατηρείται αλλαγή όλων των μορφών εγκλήματος και κυρίως του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας. Παράλληλα, καταγράφεται μια συνεχής εκκόλαψη νέων μορφών εγκληματικότητας (Στεργιούλης, 2008). Σε αυτή την εποχή έχει προσαρμοστεί και η τρομοκρατία. Η τρομοκρατία είναι ένα κοινωνικό αλλά συνάμα και πολιτικό φαινόμενο, που έχει πλέον αναδειχθεί ως ένα από τα κυριότερα προβλήματα της σύγχρονης εποχής ένεκα και της παγκοσμιοποίησης αλλά και της αλματώδους εξέλιξης του κόσμου της τεχνολογίας, που διευκολύνει την αύξηση του μεγέθους και της ισχύος των τρομοκρατικών κτυπημάτων. Μετά την επίθεση της 11^{ης} Σεπτεμβρίου στους δίδυμους πύργους στις ΗΠΑ, τα κράτη έχουν μια έντονη ανησυχία για την αποτροπή τρομοκρατικών επιθέσεων.

Η τρομοκρατία απειλεί μια κοινωνία με δημιουργώντας το συναίσθημα του φόβου και της ανασφάλειας αλλά και της παράλυσης στους πολίτες της. Έχει ως σκοπό να κρατά τους πολίτες μιας κοινωνίας ως όμηρους μέσω του φόβου για μια επικείμενη καταστροφή ή βλάβη. Μετά από μια τρομοκρατική ενέργεια, ο άνθρωπος ψάχνει να βρει διόδους για να αντεπεξέλθει απέναντι στο έντονο στρες ή στο τραύμα που του δημιουργείται. Οι τρομοκρατικές ενέργειες γίνονται σε στιγμές που ο άνθρωπος είναι απροετοίμαστος, χωρίς να υπάρχει μια εμφανής αιτία που να τις προκαλεί. Στην

προσπάθεια του να κατανοήσει και να αντέξει τις τρομακτικές εξελίξεις, μια αλληλουχία από συναισθήματα μπορεί να τον καταβάλουν και να επηρεάσουν την ψυχολογική του ισορροπία όπως φόβος, ευαλωτότητα, πόνος, θλίψη (Καλπάκογλου,2015).

Οι τζιχαντιστικές τρομοκρατικές οργανώσεις όπως το Ισλαμικό Κράτος, Μπόκο Χαράμ, και η Αλ-Κάιντα, εντόπισαν το τρωτό σημείο των δυτικών κρατών, που είναι ο φόβος για ένα αναπάντεχο θάνατο. Μετά και τα τρομοκρατικά κτυπήματα σε Βρετανία, Ρωσία, Γαλλία, Βέλγιο, η Ευρώπη βρίσκεται πλέον σε αρκετά δεινή θέση παρόλες τις προσπάθειές της για καταπολέμησή του φαινομένου (Γιατζίδη, 2016). Με την διενέργεια βίαιων και αιματηρών επιθέσεων και την χρήση μακάβριων βίντεο, οι τρομοκράτες μεγαλώνουν αυτόν τον φόβο, και οι ανυποψίαστοι άνθρωποι καθημερινά βιώνουν τον φόβο και την αβεβαιότητα για την ασφάλειά τους (Σωρός, 2016).

1.1. Σκοπός της έρευνας

Αξιοποιώντας την δυνατότητα που δόθηκε στον ερευνητή κατά την φοίτηση του στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, έλαβε την απόφαση όπως προχωρήσει στη συγγραφή της παρούσας πτυχιακής εργασίας. Σκοπός της, η εις βάθος αξιολόγηση της απειλής της Ισλαμικής Τρομοκρατίας στην Ευρώπη κατά τα έτη 2012-2017.

Η επιλογή του θέματος της πτυχιακής εργασίας δεν έγινε τυχαία. Αποτελεί επίκαιρο θέμα, αφού το τελευταίο χρονικό διάστημα διαπιστώνεται ότι μουσουλμανικές τρομοκρατικές οργανώσεις καλούν τους υποστηρικτές τους σε αιματοκύλισμα των μη-μουσουλμανικών κοινοτήτων. Είναι επίσης γνωστό πως πολλές τέτοιες τρομοκρατικές οργανώσεις αξιοποιούνται με διάφορους τρόπους από τα κράτη για να αυξήσουν την ισχύ τους. Μέσω των γνώσεων που θα αποκτηθούν, προσδοκάται να βοηθηθεί τόσο ο ερευνητής όσο και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, ώστε να επεκτείνουν τις γνώσεις τους και να συμβάλουν στην πρόληψη και καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

Από τη την πορεία των γεγονότων απορρέει ότι η τρομοκρατία θα μπορούσε εύκολα να θεωρηθεί ως μορφή διεθνικού εγκλήματος αφού σχεδόν όλοι οι εμπλεκόμενοι που συνδέονται με αυτήν κινούνται σε διεθνές επίπεδο και αποτελούν μορφές διεθνούς εγκλήματος. Η προπαγάνδα, η χρησιμοποίηση της ισλαμικής πίστης, η προσέλκυση και στρατολόγηση νέων τρομοκρατών μέσω του διαδικτύου, ο μηδενισμός των άλλων

θρησκείων, η χρηματοδότηση μέσω μαφιόζικων κυκλωμάτων και οργανώσεων του οργανωμένου διεθνούς εγκλήματος, η προμήθεια όπλων και οπλικών συστημάτων λαμβάνουν χώρα σε διεθνές επίπεδο. Επίσης αρκετές τρομοκρατικές οργανώσεις δεν ενεργούν αποκλειστικά ενάντια σε ένα κράτος αλλά εναντίον πολλών και σε ολόκληρη σχεδόν την υφήλιο. Ισλαμιστές νέοι οι οποίοι είναι μόνιμοι κάτοικοι μιας χώρας, συνήθως ευρωπαϊκής, μεταναστεύουν για να ενταχθούν σε ένοπλες τρομοκρατικές ομάδες που δρουν στο εξωτερικό, κυρίως σε εμπόλεμες ζώνες στην Μέση Ανατολή και την Κεντρική Ασία. Εκεί αφού ριζοσπαστικοποιηθούν και τύχουν στρατιωτικής εκπαίδευσης ακολούθως επαναπατρίζονται για να θέσουν σε εφαρμογή τα τρομοκρατικά τους αιματηρά σχέδια. Οι τρομοκράτες που έδρασαν στις Βρυξέλλες, Λονδίνο και Παρίσι είναι τρανό παράδειγμα.

Φιλοδοξία του ερευνητή είναι όπως η παρούσα διατριβή καταστεί ένα χρήσιμο εργαλείο στα χέρια της Αστυνομίας Κύπρου. Μέσα από τα παραδείγματα που θα παρουσιαστούν όσο αφορά τις πρακτικές αντιμετώπισης από άλλες χώρες προσβλέπουμε σε βελτίωση των αντιτρομοκρατικών πρακτικών με άμεσα κερδισμένη την ίδια την κυπριακή κοινωνία.

1.2 Μεθοδολογία έρευνας

Για την επισταμένη μελέτη της απειλής της ισλαμικής τρομοκρατίας στην Ευρώπη κατά τα έτη 2012-2017 η μεθοδολογία που επιλέγηκε είναι η βιβλιογραφική. Έτσι, για συμπλήρωση της συγγραφής της παρούσας ερευνητικής εργασίας και την εξαγωγή αξιόπιστων, τεκμηριωμένων και ορθών συμπερασμάτων, έγινε πολύ προσεκτική μελέτη του βιβλιογραφικού υλικού τόσο από την ελληνική όσο και την διεθνή βιβλιογραφία. Το υλικό της μελέτης εξασφαλίστηκε από βιβλιοθήκες, διαδίκτυο, εφημερίδες, περιοδικά, καθώς και από την βιβλιοθήκη της Αστυνομίας Κύπρου. Όλες οι πληροφορίες και στοιχεία που αντλήθηκαν τέθηκαν στην παρούσα πτυχιακή διατριβή υπό μορφή αυτούσιου υλικού και υπό μορφή γενικών παρατηρήσεων και κριτικής.

Στην Κύπρο τα τελευταία 30 χρόνια περίπου, δεν υπήρξαν τρομοκρατικά κτυπήματα. Για τον λόγο αυτό, δεν υπάρχει αρκετή σχετική βιβλιογραφία. Έτσι, δόθηκε έμφαση στην διερεύνηση του θέματος με βάση την εμπειρία άλλων ευρωπαϊκών χωρών για

εξαγωγή ορθότερων και ασφαλέστερων συμπερασμάτων. Θα εξεταστεί τόσο το ζήτημα της ισλαμικής τρομοκρατίας όσο και η αντιμετώπισή του.

Ο ερευνητής της παρούσας πτυχιακής εργασίας υπηρετεί στην Αστυνομία Κύπρου από τις 29/12/1997 και φέρει τον βαθμό του Λοχία. Σήμερα είναι υπεύθυνος βάρδιας στον Διεθνή Αερολιμένα Λάρνακας. Έχει στον τομέα ευθύνης του την ασφάλεια και αστυνόμευση του ζωτικού αυτού χώρου ενώ παρακολούθησε και σχετικά επιμορφωτικά σεμινάρια και εκπαιδεύσεις για θέματα τρομοκρατίας τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό.

Ως εκ τούτου ο ερευνητής χρησιμοποίησε πολύτιμες ιδέες και απόψεις για το θέμα της τρομοκρατίας, μέσα από τις προσωπικές του εμπειρίες.

Το όλο υπό διερεύνηση ερευνητικό θέμα θεωρείται επίκαιρο, πολύ σημαντικό αλλά και πρωτότυπο, στην παρούσα χρονική στιγμή, ενώ έχει διαπιστωθεί η απουσία εις βάθος ανάλυσης του στα κυπριακά δρώμενα.

1.3 Σύνοψη κεφαλαίων

Η παρούσα διατριβή διαχωρίστηκε σε 4 κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο που αποτελεί την εισαγωγή, παρατίθεται ο σκοπός της ερευνητικής διαδικασίας, η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, καθώς και η σύνοψη των κεφαλαίων.

Στο δεύτερο κεφάλαιο εμπερικλείεται η βιβλιογραφική ανασκόπηση του ερευνητικού ζητήματος. Στην ενότητα αυτή συμπεριλαμβάνεται ο ορισμός της τρομοκρατίας και σύντομη ιστορική αναδρομή με προέκταση την κατάσταση της τρομοκρατίας την σημερινή εποχή. Αναλύονται οι Κοινωνιολογικοί, Θρησκευτικοί, Ψυχολογικοί, Πολιτικοί και Οικονομικοί παράγοντες που οδηγούν στην τρομοκρατία. Ακολούθως γίνεται μία αναφορά στην αντιμετώπιση τρομοκρατίας σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, ιστορική αναδρομή στο Ισλάμ και περιγράφονται τόσο οι θρησκευτικές τάσεις και η ιδεολογία του πολιτικού Ισλάμ. Εν συνεχεία, γίνεται ανασκόπηση της τρομοκρατίας στην Ευρώπη, το ιστορικό της ισλαμικής τρομοκρατίας, τις μουσουλμανικές κοινότητες και τα κύματα μετανάστευσης. Αναλύονται τα αίτια τρομοκρατίας και το φαινόμενο της ριζοσπαστικοποίησης. Τέλος, αναφέρεται το χρονικό των τρομοκρατικών επιθέσεων

και γίνεται αναδρομή στην ίδρυση των τρομοκρατικών οργανώσεων «Αλ- Κάιντα» και «Ισλαμικό Κράτος». Θα συζητηθεί η δημιουργία, εξέλιξη και το ιστορικό παρουσίας και δράσης τους στην Ευρώπη και θα επισημανθούν οι διαφορές των δύο οργανώσεων. Στην τρίτη ενότητα αναφέρονται πολιτικές και πρακτικές αντιμετώπισης της ισλαμικής τρομοκρατίας με παραδείγματα από Βρετανία, Βέλγιο και Γαλλία.

Τέλος, στην τέταρτη και τελευταία ενότητα, παρουσιάζονται τα συμπεράσματα του ερευνητή όπως αυτά προέκυψαν μέσα από την έρευνα που προηγήθηκε. Επιπλέον, παραθέτονται απόψεις καθώς και διδαχθέντα μαθήματα και προτάσεις για αντιμετώπιση της τρομοκρατίας στην Κύπρο.

Κεφάλαιο 2

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση είναι μια από τις πιο ουσιαστικές διαδικασίες ως προς την συγγραφή κάθε έρευνας. Έτσι και για την παρούσα έρευνα, κρίνεται πολύ σημαντικό να εξεταστεί τι έχει ήδη μελετηθεί για το θέμα που επιλέχθηκε, καθώς και να εντοπιστούν τα διάφορα ευρήματα επί αυτού (Παπαναστασίου & Παπαναστασίου, 2005). Στο παρόν κεφάλαιο, παρατίθεται ο ορισμός της τρομοκρατίας και οι Κοινωνιολογικοί, Θρησκευτικοί, Ψυχολογικοί, Πολιτικοί και Οικονομικοί παράγοντες που οδηγούν στην τρομοκρατία. Γίνεται επίσης, μια ιστορική αναδρομή στο Ισλάμ και τις θρησκευτικές του τάσεις. Συζητούμε το πολιτικό Ισλάμ, την απειλή της ισλαμικής τρομοκρατίας στην Ευρώπη, το ιστορικό ισλαμικής τρομοκρατίας, αναλύονται οι μουσουλμανικές κοινότητες και κύματα μετανάστευσης, τα αίτια τρομοκρατίας και η ριζοσπαστικοποίηση. Ακολούθως γίνεται αναφορά στο χρονικό τρομοκρατικών επιθέσεων με ανάλυση των τρομοκρατικών οργανώσεων Αλ-Κάιντα και Ισλαμικό Κράτος. Τέλος αναφέρονται πολιτικές και πρακτικές αντιμετώπισης της ισλαμικής τρομοκρατίας με παραδείγματα από Βέλγιο, Βρετανία και Γαλλία.

2.1 Ορισμός τρομοκρατίας και σύντομη ιστορική αναδρομή

Το έτος 1983, το αμερικανικό State Department έδωσε όρισε την τρομοκρατία ως “μια προσχεδιασμένη βίαιη πράξη, στρεφόμενη ενάντια σε άμαχους ανθρώπους, που πραγματοποιείται από υποεθνικές ή μυστικές ομάδες με πολιτικά κίνητρα, οι οποίες συχνά επιθυμούν να ασκήσουν επιρροή σε ένα ακροατήριο” (Μπαζίνης, 2017).

Ακολούθησε η προσπάθεια της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών να δώσει έναν νέο ορισμό στο φαινόμενο μέσω του ψηφίσματος 51/210, όπου κατέληξε σε ένα μη δεσμευτικό άρθρο στο οποίο η τρομοκρατία ορίζεται ως “εγκληματικές ενέργειες

που στοχεύουν στην πρόκληση φόβου, είτε στο σύνολο της κοινωνίας είτε σε μια ομάδα ατόμων είτε σε μεμονωμένα άτομα, έχοντας ως κίνητρο πολιτικές σκοπιμότητες. Οι πράξεις αυτές είναι σε κάθε περίπτωση μη δικαιολογημένες, άσχετα από τη φύση των εθνικών, θρησκευτικών, φιλοσοφικών, ιδεολογικών, πολιτικών, φυλετικών, θρησκευτικών- κινήτρων που επικαλούνται οι δράστες” (Μπαζίνης, 2017. UN, 1996).

Ένας διαφορετικός ορισμός της τρομοκρατίας εστιάζει στις σχεδιασμένες άγριες επιθέσεις εναντίον προκαθορισμένων στόχων με απώτερο σκοπό την δημιουργία αισθήματος φόβου και τρόμου στην κοινωνία (Bockstette, 2008. Aly & Green, 2010) . Ο ορισμός «διεθνής τρομοκρατία» σημαίνει την τρομοκρατία στην οποία εμπλέκονται άνθρωποι από διαφορετικές εθνικότητες (Δημητράκος, 2004).

Η τρομοκρατία στην ανθρώπινη ιστορία έχει διαχρονική παρουσία. Ο Ξενοφώντας, ένας αρχαίος Έλληνας ιστορικός που έζησε τα έτη 430-349 π. Χ. , έγραψε για το πόσο αποτελεσματικός ήταν ο ψυχολογικός πόλεμος που ασκείτο έναντι εχθρικών κρατών. Ρωμαίοι βασιλιάδες όπως ο Τιβέριος που κυβέρνησε μεταξύ 14-37 μ. Χ. και ο Καλιγούλας που κυβέρνησε μεταξύ 31-41 μ. Χ. είχαν ως μέτρα τη δήμευση της περιουσίας, την εξορία και την θανάτωση των πολιτικών τους αντιπάλων ως μέτρα για να τους αποθαρρύνουν.

Μετά από τον Αμερικανικό Εμφύλιο Πόλεμο (1861-1865), κάτοικοι του Νότου δεν έλαβαν υπόψη την κυβέρνηση και δημιούργησαν μια τρομοκρατική οργάνωση που ονομάστηκε Κου Κλουξ Κλαν, με απώτερο στόχο τον εκφοβισμό των υποστηρικτών της Ανοικοδόμησης (PBS. Olsen, 1962) . Κατά τον 19^ο αιώνα, αναρχικά πρόσωπα στις Ηνωμένες Πολιτείες στη Δυτική Ευρώπη και στη Ρωσία υιοθέτησαν την τρομοκρατία. Θεωρούσαν ότι ο πιο ουσιαστικός τρόπος για να καταφέρουν κοινωνικές αλλαγές και επαναστατικές πολιτικές ήταν η δολοφονία προσώπων που κατείχαν θέσεις με επιρροή. Μεταξύ του 1865 και του 1905 πρόεδροι, βασιλιάδες, πρωθυπουργοί και αρκετοί άλλοι κυβερνητικοί αξιωματούχοι έπεσαν θύματα τρομοκρατικών ομάδων (Μάντης , 2016). Στην Γαλλία το 1798 έχουμε την πρώτη ορολογία της τρομοκρατίας: «Σύστημα διακυβέρνησης μέσω του τρόμου». Το γεγονός αυτό αναφέρεται στο Γάλλο δικτάτορα Ροβεσπιέρο για τη χρονολογία 1792-1794. Από αυτή την περίοδο και μετέπειτα έχουμε την έναρξη της περιόδου της τρομοκρατίας (Δημητράκος, 2004).

Η τρομοκρατία δεν είναι φυσικά ισλαμική πρωτοτυπία. Ανθεί επίσης στο δυτικό κόσμο, όσο και στα ίδια τα αναπτυσσόμενα κράτη. Εκφράζεται με διάφορες πολιτικές τοποθετήσεις, όπως για παράδειγμα αυτή της αναρχίας, εντελώς αρνητική στάση απέναντι στην φιλελεύθερη κοινωνία και τους θεσμούς και πλήρη αντίθεση ενάντια στο δυτικό τρόπο ζωής (Καπράβελος, 2003).

Τα αποτελέσματα της τρομοκρατίας διοχετεύονται στην κοινή γνώμη από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας όπου και τυγχάνουν μεγέθυνσης. Είναι σίγουρο ότι κάθε βίαιη ενέργεια θα προβληθεί τηλεοπτικά, γεγονός που μεταφέρει το συμβάν απευθείας στις μάζες και στα νοικοκυριά και ενημερώνει τους τηλεθεατές για τις απαιτήσεις, τις διαμαρτυρίες ή τους πολιτικούς προσανατολισμούς των τρομοκρατών. Η τρομοκρατία στις μέρες μας είναι διαφορετική από εκείνη του παρελθόντος καθώς τα θύματά της είναι αθώοι άνθρωποι που επιλέγονται τυχαίως ή που απλώς τυχαίνει να βρίσκονται στο σημείο όπου λαμβάνουν χώρα οι τρομοκρατικές επιθέσεις (Μάντης, 2016).

2.2. Αντιμετώπιση τρομοκρατίας σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο

Η Μαύρη Λίστα του ΟΗΕ

Η μαύρη λίστα του ΟΗΕ έτυχε εφαρμογής το 1999 βάσει της απόφασης 1267 του διεθνούς οργανισμού και η οποία υιοθετήθηκε την ίδια χρονιά. Η μαύρη λίστα αποσκοπεί στην επιβολή κυρώσεων σε «τρομοκράτες». Η προσθήκη ενός ατόμου στον κατάλογο αυτό συνεπάγεται με ένα πάγωμα των περιουσιακών του στοιχείων και έναν περιορισμό της ελευθερίας του. Άτομα που εντάχθηκαν στον κατάλογο του ΟΗΕ δικαιούνται από το έτος 2006 να ζητήσουν από τον διεθνή οργανισμό να αφαιρέσει το όνομά τους όταν αντιτίθενται σε αυτό (NEWPOST 2013).

Συνθήκη της Λισσαβόνας

Με την έναρξη της ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβόνας, την 1η Δεκεμβρίου 2009, τα κράτη μέλη συνεργάζονται από κοινού με αίσθημα αλληλεγγύης όταν ένα κράτος μέλος δεχτεί τρομοκρατική επίθεση. Επιπρόσθετα υπάρχει ενισχυμένη ασφάλεια για όλους αφού η ευρωπαϊκή ένωση έχει αυξημένη αρμοδιότητα να ενεργεί στους τομείς της ασφάλειας, ελευθερίας και της δικαιοσύνης γεγονός που αυξάνει άμεσα και

κατακόρυφα την ικανότητά της για καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Οι νέες διατάξεις για την πολιτική προστασία, την ανθρωπιστική βοήθεια και τη δημόσια υγεία αποσκοπούν στην ενίσχυση της ικανότητας της ευρωπαϊκής ένωσης να ανταποκρίνεται όταν η ασφάλεια των Ευρωπαίων πολιτών απειλείται (Φεφές, 2015).

Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο

Τον Ιούλιο 1998 στη Ρώμη, 120 Κράτη-Μέλη των Ηνωμένων Εθνών ψήφισαν σύμβαση για τη σύσταση ενός μόνιμου διεθνούς ποινικού δικαστηρίου. Η σύμβαση αυτή τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο του έτους 2002. Το Δικαστήριο έχει δικαιοδοσία να δικάζει άτομα και όχι Κράτη και να αποδίδει ευθύνες για τα πιο σοβαρά εγκλήματα που απασχολούν τη διεθνή κοινότητα όπως εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, εγκλήματα πολέμου, το έγκλημα της επίθεσης και γενοκτονίες. Στη Ρώμη εκφράστηκε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για να συμπεριληφθεί η τρομοκρατία στην δικαιοδοσία του Δικαστηρίου, αλλά τελικά αποφασίστηκε να μη γίνει αποδεκτό (Ungic, 2017). Η ύπαρξη σημαντικών διαφωνιών μεταξύ των κρατών, με κυριότερη το τι θεωρείται τρομοκρατία και για το εάν συμπεριλαμβάνει ενέργειες που τελούνται από ένοπλες δυνάμεις και μαχητές που αγωνίζονται για την ελευθερία είναι οι αιτίες που το διεθνές ποινικό δικαστήριο της Χάγης δεν εκδικάζει υποθέσεις τρομοκρατίας.

2.3. Σύντομη ιστορική αναδρομή στο Ισλάμ.

Θρησκευτικές τάσεις και πολιτικό Ισλάμ - Τζιχάντ: Ο «ιερός αγώνας» - Ισλαμικός φονταμενταλισμός

Ιδρυτής του Ισλαμισμού ήταν ο Μωάμεθ, ο οποίος γεννήθηκε στη Μέκκα το 570 μ. Χ. από μητέρα Εβραία ενώ ο πατέρας του πέθανε πριν γεννηθεί. Μεγάλωσε δουλεύοντας ως βοσκός μαζί με βεδουίνους (Ανδριώτης, 2009. Brittanica, 2018) .

Το Ισλάμ σήμερα είναι η νεότερη από όλες τις εν ζωή μεγάλες θρησκείες παγκοσμίως. Εμφανίστηκε αρχικά γύρω στο 610 μ. Χ. στη Μέκκα, πόλη της άγονης κοιλάδας της Κεντρικής Αραβίας, όπου βρισκόταν το μεγάλο ιερό της αραβικής κοινότητας, η Κάαμπα. Η Κάαμπα αργότερα μετατράπηκε ως το σύμβολο του Ισλάμ (Ζιάκας, 2013).

Λαμβάνοντας υπόψη τον τεράστιο αριθμό των οπαδών του, περίπου 1,2 δισεκατομμύρια, το Ισλάμ είναι η δεύτερη πιο μεγάλη θρησκεία μετά τον Χριστιανισμό και απλώθηκε σε περισσότερες από 184 χώρες (Γαρμπή, 2017).

Το Ισλάμ έχει σαν χαρακτηριστικό ότι είναι θρησκεία και πολιτεία μαζί. Ισλάμ σημαίνει «απόλυτη υποταγή και αφοσίωση στον Θεό και το θέλημά του». Σύμφωνα με αρκετούς μουσουλμάνους θεολόγους ορίζεται και ως μια κατάσταση ειρήνης και ασφαλείας, στην οποία περιέρχεται ο πιστός που λέγεται μούσλιμ. Οι μουσουλμάνοι δεν αποδέχονται τις ορολογίες «μωαμεθανισμός» και «μωαμεθανοί», επειδή θεωρούν ότι η θρησκεία τους δεν είναι δημιούργημα του Μωάμεθ, αλλά αποκάλυψη του Θεού. Το μετέπειτα Ισλάμ, που επεκτάθηκε στα κράτη περιμετρικά από την αραβική χερσόνησο, είχε όχι μόνο θρησκευτικό, αλλά και πολιτικό χαρακτήρα. Και αυτό είναι το χαρακτηριστικό του Ισλάμ έως σήμερα. Το Ισλάμ είναι θρησκεία και πολιτεία μαζί (Dīn wa Dawla). Η θεολογική γραμμή του Ισλάμ αναφέρει τον τρόπο λατρείας με συνεχείς προσευχές, νηστεία, ελεημοσύνη και ιερό προσκύνημα, όσο και τους νόμους της «πολιτείας του Θεού». Και στα δύο αυτά ο Μωάμεθ έδειξε αμέσως μια ξεχωριστή ικανότητα και πολιτική διορατικότητα. Συνένωσε όλους τους μουσουλμάνους Άραβες και έγινε ο μοναδικός κύριός τους. Από τώρα και στο εξής υπήρχε μία μόνη κοινότητα, αυτή των μουσουλμάνων, που οργανώθηκε θεοκρατικώς (Ζιάκας, 2013).

Η νομοκανονική δομή και κυριαρχία του Ισλάμ βασίζεται στην θεωρία ότι το Κοράνι είναι θεόπεμπτο δεν επιδέχεται απολύτως καμία αμφισβήτηση. Το Κοράνι είναι εξ αποκαλύψεως θεσμοθέτημα και παρόλη τη σχετικοποίηση του κανονιστικού του περιεχομένου επηρεάζει σε μεγάλο ή μικρό βαθμό και τις σύγχρονες νομοθεσίες. Περιέχει συλλογή ιστοριών, τελετών και εθίμων της προϊσλαμικής Αραβίας σε συνδυασμό με πολλά στοιχεία από την Αγία Γραφή και τις άλλες θρησκευτικές παραδόσεις της ευρύτερης περιοχής (Παπανικολάου, 2007).

Το Κοράνιο ερμηνεύεται με την βοήθεια της Σούννα του Μωάμεθ. Σούννα είναι η διδασκαλία του προφήτη που αναφέρεται στον κώδικα συμπεριφοράς ενός μουσουλμάνου πιστού. Χωρίς γνώση της Σούννα δεν μπορεί να υπάρχει σωστή ερμηνεία του Κορανίου. Γι' αυτό το Κοράνιο και η Σούννα του Μωάμεθ είναι για τον ισλαμικό κόσμο ο αλάνθαστος κανόνας πίστης και πράξης, μέσα από τον οποίο προκύπτει κάθε μορφή θρησκευτικής, κοινωνικής και πολιτικής νομοθεσίας και ζωής. (Ζιάκας, 2013).

Τα δύο κύρια δόγματα του Ισλαμικού κόσμου είναι ο Σουνιτισμός και οι Σιιτισμός. Και τα δύο διακρίνονται σε επιμέρους θρησκευτικές ομάδες. Υπάρχει και ένα τρίτο δόγμα, μικρό σε αριθμό, ο Ιμπαντισμός, που συναντάται κυρίως στο Ομάν. Οι Σουνίτες μουσουλμάνοι είναι οι εκπρόσωποι του «ορθόδοξου» Ισλάμ και σήμερα αποτελούν το 80% της ισλαμικής κοινότητας και πιστεύουν πως όλοι οι σύντροφοι του Προφήτη ήταν φερέγγυοι και πως ο επόμενος καλύτερος σύντροφος μετά τον Προφήτη ήταν ο πρώτος χαλίφης Αμπού Μπακρ. Μετά είναι ο δεύτερος χαλίφης Ομάρ Χατάμπ και ακολουθούν ο Οθμάν και ο Αλί. Και οι τέσσερις ήταν μεγάλοι νομοδιδάσκαλοι και θεολόγοι της μουσουλμανικής πίστης, των οποίων η άποψη θεωρείται νόμος (Παρίσης, 2014).

Ο Σιιτισμός εμφανίστηκε μετά το θάνατο του Προφήτη Μωάμεθ, το έτος 632 μ. Χ. Ο Σιιτισμός εμφανίστηκε αρχικά ως ένα πολιτικό αραβικό κόμμα. Στο πέρασμα των χρόνων αναπτύχθηκε πάρα πολύ, καταφέροντας να δημιουργήσει θρησκευτικές ομάδες που απείχαν αρκετά από το επίσημο Ισλάμ. Οι Σίιτες πιστεύουν στους δώδεκα Ιερούς Ιμάμηδες. Η πολιτική διαφορά έναντι του Σουνιτισμού έτυχε ενίσχυσης από ξένα στοιχεία και μετατράπηκε σταδιακά σε θρησκευτική (Παρίσης, 2014).

Η διαμάχη μεταξύ των δύο δογμάτων του Ισλάμ χρονολογείται πριν από 1.400 χρόνια, δηλαδή αμέσως μετά τον θάνατο του προφήτη Μωάμεθ το 632 μ. Χ. Βασικά η διαμάχη είναι με τον διάδοχο του Προφήτη Μωάμεθ καθώς ο ίδιος δεν επέλεξε κάποιο άτομο για να είναι συνεχιστής του έργου του (Δουλκέρη, 2016).

Οι μεγαλύτεροι σιιτικοί πληθυσμοί βρίσκονται εγκατεστημένοι στο Ιράν, τη Συρία, το Λίβανο, το Ιράκ και το Μπαχρέιν. Αντίθετα στην Τουρκία, την Αίγυπτο, τη Συρία, και τη Σαουδική Αραβία, η πλειοψηφία είναι σουνίτες. Συνολικά, σε παγκόσμια επίπεδο οι σουνίτες αποτελούν το 85 έως 90% του μουσουλμανικού πληθυσμού στις περισσότερες χώρες της Μέσης Ανατολής. Περίπου το 40% των σουνιτών, δεν πιστεύουν ότι οι σίιτες είναι πραγματικοί μουσουλμάνοι. Από την άλλη οι σίιτες θεωρούν ότι ο δογματισμός των σουνιτών και η βαθιά τους πίστη στην παράδοση οδηγούν στον εξτρεμισμό.

Οι μουσουλμάνοι στηρίζουν την πίστη τους στο Κοράνιο και τις Χαντίθ, δηλαδή τις προφορικές «οδηγίες» για τον τρόπο ζωής και λατρείας τον οποίο πρέπει να εφαρμόζουν. Το Κοράνιο και οι Χαντίθ προσδιορίζουν τη Σαρία, δηλαδή τον ισλαμικό

νόμο, που ορίζει τους κανόνες οι οποίοι καθορίζουν υποθέσεις ιδιοκτησίας, γάμου, διαζυγίου, κληρονομιάς, συναλλαγές, κλπ. Οι σουνίτες συμμορφώνονται στις δικές τους Χαντίθ, ενώ οι σίιτες υποστηρίζουν διαφορετική ερμηνεία των Χαντίθ και προσδίδουν μεγάλη αφοσίωση στα κηρύγματα του Αλί και των απογόνων του. Μία από τις πιο κυριότερες διαφορές σιιτών-σουνιτών είναι ότι οι σίιτες εκτιμούν ότι οι ιμάμηδες έχουν θεϊκότητα και δεν είναι απλώς «βοηθοί» του Προφήτη αλλά εκπρόσωποί του στη γη. Οι σουνίτες δεν αποδίδουν, τόση μεγάλη αξία στους ιμάμηδες και αποκαλούν με αυτό το όνομα όλους τους πνευματικούς ηγέτες του μουσουλμανικού κόσμου. Οι σίιτες προσεύχονται τρεις φορές την ημέρα, ενώ οι σουνίτες πέντε (Δουλκέρη, 2016).

Το τζιχάντ - Ο «ιερός αγώνας»

Η «Τζιχάντ» για τους μυστικιστικούς κύκλους του Ισλάμ, είναι ο εσωτερικός πόλεμος εναντίων των παθών του κάθε μουσουλμάνου, ενώ για τους υπόλοιπους, αποτελεί τον πόλεμο για το δίκαιο της θρησκείας τους, εφόσον όμως πρώτα νιώσουν απειλή (Βασιλειάδης, 2017).

Τζιχάντ σημαίνει τον «πολύ έντονο ιερό αγώνα» και είναι για τους υποστηρικτές του Ισλάμ προσωπικό και συλλογικό καθήκον που στοχεύει στην εξάπλωση και την κυριαρχία των «δικαίων του Θεού» και στην πραγματικότητα του Ισλάμ σε όλο τον κόσμο (Ζιάκας, 2013).

Οι εκτός χώρου του Ισλάμ αποκαλούνται χώρος του πολέμου. Προφανώς υπονοείται ότι είναι πολέμιοι του Ισλάμ και ενδείκνυται να πολεμηθούν από τους ισλαμιστές. Ο πόλεμος στο όνομα του Αλλάχ αποτελεί εκδήλωση ευσεβισμού. Όποιος σκοτώνεται σε αυτό τον πόλεμο πηγαίνει αμέσως στον παράδεισο. Αντάλλαγμα όσων σκοτώσουν και θα σκοτωθούν για το Ισλάμ θα είναι ο παράδεισος. Ο Θεός έχει πολύ μεγάλη ανταμοιβή για κείνους που έλαβαν μέρος στον πόλεμο και στον πολεμιστή δόθηκε ειδική θέση από τον Αλλάχ και άφεση αμαρτιών κι επιείκεια. Δηλαδή στον μαχητή, που σκότωσε ή σκοτώθηκε στην τζιχάντ, συγχωρούνται οι αμαρτίες και οδηγείται στον παράδεισο όπου τον αναμένουν οι πλουσιοπάροχες απολαύσεις του παραδείσου (Παναγιώτου, 2015).

Ο όρος «τζιχάντ» έχει τρεις παραμέτρους. Στην αραβική γλώσσα σημαίνει προσπάθεια, του αγώνα με τρεις στόχους. Την ψυχική ανάταση, την εξάλειψη του κακού από τον κόσμο και την επικράτηση του καλού. Στο σημείο αυτό όμως δημιουργούνται παρερμηνείες, καθώς το κακό συνδέεται με την αδικία αλλά και την επικράτηση του Ισλάμ παγκοσμίως, χωρίς όμως τα βίαια μέσα που χρησιμοποιούν οι ισλαμιστές. Στο ιερό βιβλίο των μουσουλμάνων, το Κοράνι, η τζιχάντ σε γενικό πλαίσιο έχει αμυντικό χαρακτήρα (Σκουρτανιώτη, 2015).

Με το τζιχάντ, οι μουσουλμάνοι ισχυρίζονται ότι ιδρύθηκε το Ισλάμ, ο λόγος του Αλλάχ έγινε πλέον σεβαστός, και με το τζιχάντ διαδόθηκε η λατρεία του. Παραλείποντας το τζιχάντ το Ισλάμ τίθεται σε καταστροφή και οι μουσουλμάνοι οδηγούνται σε υποδεέστερη βαθμίδα. Το τζιχάντ στο Ισλάμ καθίσταται υποχρεωτικό καθήκον του κάθε ενός μουσουλμάνου και σύμφωνα με τον ισλαμικό νόμο, αυτός που προσπαθεί να αποφύγει το καθήκον αυτό πεθαίνει με την ιδιότητα του υποκριτή (Ζιάκας, 2013).

Η σύγχρονη τζιχάντ χρηματοδοτείται από ένα ευρύ δίκτυο οικονομιών που ελέγχονται από τα ισλαμικά κράτη και ένοπλες οργανώσεις. Έχει τεράστια οικονομική ευρωστία που προέρχεται από νόμιμες και εγκληματικές πράξεις (Παπανδρόπουλος, 2008). Υπάρχουν πολλές σχολές και φιλανθρωπικά και άλλα ιδρύματα πολλά από τα οποία στην Δύση τα οποία χρηματοδοτούνται από το εξωτερικό, για παράδειγμα την Σαουδική Αραβία και την Τουρκία (Wintour, 2017. Yukleyen, 2009).

Ο ισλαμικός φονταμενταλισμός

Στο ρυθμό των ρευμάτων του σύγχρονου ισλαμικού κόσμου βρίσκεται και η θρησκευτική μισαλλοδοξία και ο λεγόμενος «ισλαμικός φονταμενταλισμός». Φονταμενταλισμός ορίζεται ως η στροφή προς την σύγχρονη εκκοσμικευμένη κοινωνία και προς τα θεμέλια των αρχών της πίστης ή της συγκεκριμένης ιδεολογίας. Αυτό σημαίνει ότι ο φονταμενταλισμός δεν θεωρείται φαινόμενο θρησκευτικό αλλά και ιδεολογικό. Είναι δηλαδή η τυφλή και αδιάλλακτη προσκόλληση σε κάποια πολιτική, κοινωνική, θρησκευτική ιδεολογία. Σήμερα ο όρος φονταμενταλισμός χρησιμοποιείται σε ορισμένες τρομοκρατικές και αντιδραστικές οργανώσεις του Ισλάμ. Είναι ένα από τα ανησυχητικά και συνάμα θλιβερά φαινόμενα της εποχής μας, τα οποία συναντιούνται όχι μονάχα στο Ισλάμ αλλά και σε άλλες θρησκευτικές και ιδεολογικές κοινωνίες και

που ονομάζονται θρησκευτικός φανατισμός ή φονταμενταλισμός. Το φαινόμενο αυτό είναι ένα σύνδρομο ημιμαθείας και με παρωπίδες προσκόλληση στο περίγραμμα παρά στην ουσία της θρησκείας του Ισλάμ και έχει στενότερη συνεργασία με τη βία και την σκληρότητα (Ζιάκας, 2013).

Σύμφωνα με τον Παπανδρόπουλο ο ισλαμισμός είναι μία ιδεολογία συνεχούς πολέμου κατά της ελευθερίας και των κρατών που την έχουν υιοθετήσει ως ένα τρόπο ζωής. Η ύπαρξη «άλλων θρησκείων» τού είναι ανήκουστη, γι' αυτό και ο πόλεμός του είναι πλήρως εξοντωτικός. Κύρια μέθοδος είναι η μαζική τρομοκρατία και αφορμή του το μίσος. Πάνω από 1.000.000 άτομα έχουν σφαγιαστεί με τρόπο αποτρόπαιο τα δέκα τελευταία χρόνια (Παπανδρόπουλος, 2013).

Ο ισλαμικός φονταμενταλισμός έχει διάφορα χαρακτηριστικά: Αδιάλλακτα, σκληροπυρηνικά, ολοκληρωτικά και σκληρά αλλά και συνάμα λιγότερο μαχητικά και αντιδραστικά. Για τον λόγο αυτό δεν πρέπει να εικάζεται ότι όλοι οι μουσουλμάνοι είναι φονταμενταλιστές. Επίσης είναι αναγκαίο να διακρίνουμε μεταξύ εκείνων που αγωνίζονται για τα κοινωνικά και ανθρώπινα δικαιώματα και εκείνων που βαδίζουν σε ολοκληρωτικές μεθόδους, οι οποίες ανεξαιρέτως βλάπτουν μουσουλμάνους και μη μουσουλμάνους. Σε γενικό πλαίσιο οι φονταμενταλιστές είναι μειονότητα μέσα στην ισλαμική κοινότητα. Αυτοί χωρίζονται σε αυτούς που θέλουν να ακολουθήσουν τις αρχές της ισλαμικής πίστης αλλά δεν συμμερίζονται τη βία και σε εκείνους που ακολουθούν μίαν ολοκληρωτική, σκληροπυρηνική και αδιάλλακτη προσήλωση στις βασικές αρχές της μουσουλμανικής θρησκείας. Οι φονταμενταλιστές χαρακτηρίζονται από κλειστές θρησκευτικές και πολιτικές κινήσεις με σταθερό πρόγραμμα και ακραίες τοποθετήσεις. Δεν στέκονται στην συζήτηση, ακολουθούν κατά γράμμα την ερμηνεία του Κορανίου και των λόγων του προφήτη (sunna, hadith), δεν αποδέχονται καμία τυχόν ερμηνεία της κορανικής αποκάλυψης και απορρίπτουν μετά βδελυγμίας κάθε νεωτερισμό και είδος εκκοσμικεύσεως της μουσουλμανικής κοινωνίας. Κύρια έννοια τους η επιστροφή στις παλαιότερες μορφές του ισλαμικού νόμου (shariah) και η ίδρυση ενός ισλαμικού κράτους που θα λειτουργεί κάτω από την ομπρέλα του ισλαμικού νόμου. Επιπρόσθετα έχουν σε πολύ ψηλό σημείο στην ιδεολογία τους την ισλαμική αδελφότητα, ισονομία και ισότητα όλων των μουσουλμάνων. Για την ύπαρξη διαλόγου δεν δείχνουν απολύτως κανένα ενδιαφέρον. Πάγια θέση του ισλαμικού φονταμενταλισμού προς τους Δυτικούς, είναι η απόρριψη προς κάθε τί το δυτικό.

Ακραίοι φονταμενταλιστές θεωρούν ότι η Δύση συνωμοτεί εναντίον του Ισλάμ και επιζητεί την εξάλειψή του ενώ δεν ξεχνούν τις σταυροφορίες που έγιναν παλιά και την ευρωπαϊκή αποικιοκρατία (Ζιάκας, 2013).

2.4. Μουσουλμανικές κοινότητες στην Ευρώπη και κύματα μετανάστευσης

Η μετανάστευση είναι σύνηθες φαινόμενο στην ιστορία αλλά και νοοτροπία των μουσουλμάνων. Πολύ συχνά οι ισλαμιστές μετακινούνταν και εγκαθίσταντο σε χώρους αλλόθρησκων, ακολουθώντας το λόγο του Μωάμεθ: «Όπου εγκατασταθούν οι Μουσουλμάνοι, εκεί είναι και η πατρίδα τους». Αυτό επισυνέβη και πιο παλιά στην Ευρώπη αλλά δυστυχώς συμβαίνει και σήμερα (Στάμκου, 2015).

Συνεχώς το Ισλάμ δραστηριοποιείται και διογκώνεται και καθιερώνεται ως μια δύναμη ανταγωνιστική και διαφορετική των κρατών της δύσης εν σχέση με την θρησκεία, τον τρόπο ζωής και τον πολιτισμό. Δεκάδες χιλιάδες μουσουλμάνοι αναζητούν καταφύγιο σε ισχυρότερα οικονομικά και τεχνολογικά αναπτυγμένα κράτη της δύσης. Ταυτόχρονα χιλιάδες διανοούμενοι μουσουλμάνοι διδάσκουν σε πανεπιστήμια και άλλα ιδρύματα μεγαλώνοντας την επίδραση τους και στο κύκλο των διανοούμενων (Γαρμπή, 2017).

Ο μουσουλμανικός πληθυσμός είναι μια μικρή σχετικά μειονότητα στην Ευρώπη, που αποτελεί περίπου το 5% του συνολικού πληθυσμού. Όμως, σε ορισμένες χώρες, όπως η Γαλλία και η Σουηδία, το μουσουλμανικό ποσοστό πληθυσμού είναι πιο ψηλό. Σύμφωνα με προβλέψεις, τις επόμενες δεκαετίες, αναμένεται να υπερδιπλασιαστεί σε όλη την Ευρώπη (Καρβουνόπουλος, 2017).

Σε πολλές ευρωπαϊκές πόλεις υπάρχουν περιοχές που ζουν αποκλειστικά μουσουλμάνοι όπως στο Παρίσι, τη Μαδρίτη, Βρυξέλλες, το Βερολίνο και τη Ρώμη (McCarthy, 2016. Kern, 2011). Οι Ευρωπαίοι ουδέποτε είχαν σκεφτεί ότι θα άκουγαν ένα μήνυμα από το Κοράνι που θα ανέφερε «Το μέλλον βρίσκεται στα χέρια του Ισλάμ». Περισσότερα από 1250 χρόνια πέρασαν από τη νίκη του Γάλλου στρατάρχη Μαρτέλ επί των Αράβων στο Πουατιέ και την Τουρ, με την οποία διακόπηκε η επέλαση του ισλαμικού στρατού και οι μουσουλμάνοι μετανάστες έχουν έρθει στην Ευρώπη με αντικειμενική

πρόθεση την δια βίου παραμονή. Μιναρέδες και τζαμιά κτίστηκαν για να υμνούν τον Αλλάχ (Χαλαζιάς, 2017).

Αυτές οι δημογραφικές αλλαγές που έχουν συντελεστεί, οδήγησαν σε πολιτικές αναταραχές και κοινωνικές συγκρούσεις σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, ειδικά μετά την πρόσφατη άφιξη εκατομμυρίων μουσουλμάνων προσφύγων που αιτούνται πολιτικό άσυλο. Στις εθνικές εκλογές σε Γερμανία, Βρετανία και Γαλλία η μουσουλμανική μετανάστευση ήταν από τα κορυφαία ζητήματα που αναδείχθηκαν. Η Γαλλία και η Γερμανία έχουν από τους πιο μεγάλους μουσουλμανικούς πληθυσμούς στην Ευρώπη. Από τα μέσα του 2016, στη Γαλλία κατοικούσαν 5,7 εκατομμύρια μουσουλμάνοι που αποτελούν το 8,8% του πληθυσμού της χώρας. 5 εκατομμύρια μουσουλμάνοι ζουν στη Γερμανία που αποτελούν ποσοστό 6,1%. Η μουσουλμανική κοινότητα της Ευρώπης αυξάνεται σταθερά και σύμφωνα με τις εξελίξεις στην Μέση Ανατολή, θα συνεχίσει να αυξάνεται τις επόμενες δεκαετίες. Από τα μέσα του 2010 έως και τα μέσα του 2016, το ποσοστό των μουσουλμάνων στην Ευρώπη επεκτάθηκε περισσότερο από 1 εκατοστιαία μονάδα, από 3,8% σε 4,9% και από 19,5 εκατομμύρια σε 25,8 εκατομμύρια ανθρώπους (Καρβουνόπουλος, 2017).

Οι μουσουλμάνοι της Ευρώπης προέρχονται από διαφορετικά κράτη, ανήκουν σε διαφορετικές αιρέσεις και φυλές και έχουν διαφορετικό επίπεδο μόρφωσης. Κάποιοι είναι αρκετά πιστοί στο Ισλάμ, άλλοι στέκονται αδιάφορα ή είναι άθεοι (Χαλαζιάς, 2017).

Σύμφωνα με τον Στάμκο, αντικειμενικός σκοπός της εγκατάστασης των ισλαμιστών μεταναστών στην Ευρώπη είναι η σταδιακή της ισλαμοποίηση. Αυτό μπορεί να γίνει εφικτό όταν ο αριθμός των μουσουλμάνων πλησιάσει σε ένα υπολογίσιμο ποσοστό π.χ. στο 30% του πληθυσμού των κρατών που τους φιλοξενούν. Τότε θα γίνει περισσότερη η από μέρους τους άσκηση πίεσης για πιο πολλά δικαιώματα και θα προσπαθήσουν ταυτόχρονα να οχυρώσουν την συμπεριφορά της ισλαμικής κοινότητας, ώστε οι αλλόθρησκοι να μην αλλοιώσουν το ισλαμικό περιβάλλον με την κουλτούρα τους (Στάμκου, 2015).

Μια ευρωπαϊκή χώρα με τέτοιο τρανό παράδειγμα είναι η Κύπρος. Η μουσουλμανική μειονότητα των Τουρκοκυπρίων που αριθμούσε 18% στα τρία μόλις χρόνια ύπαρξης

της Κυπριακής Δημοκρατίας, δημιούργησε την τρομοκρατική οργάνωση TMT, και επιτιθέμενη στους χριστιανούς προσπάθησε να δημιουργήσει δικό της κρατίδιο μέσα από την διχοτόμηση (Kyriakides, 2016. Kaoullas, 2016).

2.5. Η τρομοκρατία στη σύγχρονη εποχή

Η διεθνής τρομοκρατία σήμερα είναι καθαρά συστημικό φαινόμενο, το οποίο είναι η άμεση προέκταση της επίσημης πολιτικής, η οποία λαμβάνει χώρα πάντοτε σύμφωνα με τις επιθυμίες κάποιων ισχυρών χωρών παγκοσμίως (Σταφυλάς, 2014).

Η μυστική πώληση όπλων, χρηματοδοτήσεις, λαθρεμπόριο πετρελαίου είναι ορισμένες ενέργειες που υποθάλπουν την τρομοκρατία και οι τυχόν συμφωνίες αποτελούν «ομερτά» για τους εμπλεκόμενους.

Κάποιες κρίσιμες πολιτικές αποφάσεις της Αμερικής, Ρωσίας αλλά και των ισχυρών ευρωπαϊκών χωρών όπως Γαλλία, Γερμανία, Αγγλία, κλπ. σε θέματα όπως Συριακό, Μεσανατολικό, Ιράν, Κουβέιτ, Ιράκ καθώς και η χρηματοδότηση, εξοπλισμός και εκμετάλλευση εξτρεμιστικών ομάδων για ίδιους λόγους οδήγησε σε άνθιση της τρομοκρατίας (Καπράβελος, 2003). Αυτό το είδαμε στο πόλεμο στο Αφγανιστάν την δεκαετία του 1980, αλλά και τώρα στην Μ. Ανατολή μετά την Αραβική Άνοιξη στη Λιβύη και τον πόλεμο στην Συρία (Wittes, 2015).

Η τρομοκρατία κατά τον 21^ο αιώνα εδραιώθηκε καθώς η τεχνολογική ανάπτυξη έχει συνδράμει στο σχεδιασμό και την εκτέλεση πολύνεκρων επιθέσεων ακόμη και σε κράτη που έχουν θεωρητικά υψηλού επιπέδου ασφάλεια και μέχρι πρόσφατα θεωρούνταν άρτια οχυρωμένες, όπως είναι για παράδειγμα οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Ρωσία. Το διαδίκτυο έδωσε την δυνατότητα για «προσηλυτισμό» νέων ατόμων ακόμη και σε τρομοκρατικές ομάδες που έχουν τη βάση τους σε άλλα κράτη και δεν θα είχαν πιο παλιά μια τέτοια ευκαιρία. Μέσω του διαδικτύου καθίσταται εφικτή η στρατολόγηση νεαρών προσώπων που δεν έχουν υψηλό πνευματικό επίπεδο και εκτιμούν πως με τη παρουσία τους στη δύναμη μιας τρομοκρατικής/εξτρεμιστικής ομάδας υπηρετούν έναν ανώτερο σκοπό, εν σχέση με την χωρίς ουσία προσωπική τους ζωή που δεν τους παρέχει την αναγκαία ικανοποίηση (Φιλής, 2016). Επίσης σε αυτό βρίσκουν δυνατότητα για τη διεξαγωγή προπαγάνδας καθώς και για την επίτευξη

αναίμακτων χτυπημάτων δια μέσου των λεγόμενων «κυβερνοεπιθέσεων» σε ιστοσελίδες αντίπαλων κρατών ή αλλόθρησκων οργανώσεων (Μάντης, 2016).

2.6. Θρησκευτικοί, Ψυχολογικοί, Κοινωνιολογικοί, Πολιτικοί και Οικονομικοί παράγοντες που οδηγούν στην τρομοκρατία

Διάφορες αιτίες δρουν στην ψυχολογία κάποιου ανθρώπου έτσι ώστε να οδηγηθεί σε ένταξη σε μια τρομοκρατική ομάδα και να κατ' επέκταση να προβεί σε τρομοκρατικές ενέργειες. Διαπιστώθηκε μετά από αρκετές έρευνες ότι σε πολύ μεγάλο αριθμό τρομοκρατών παρατηρήθηκε μετατόπιση στα θρησκευτικά τους πιστεύω πριν την εισδοχή τους σε τρομοκρατικές οργανώσεις. Τα μέλη αυτά υιοθέτησαν τις νόρμες και στάσεις των εξτρεμιστών του Ισλάμ μετά που κοινωνικοποιήθηκαν μαζί τους όπως για παράδειγμα στα τεμένη τους. Μέσα από την γαλούχηση αυτή, γίνονται δέκτες του αισθήματος της ταυτότητας της οργάνωσης και δηλώνουν απόλυτο σεβασμό και προσήλωση. Το αίσθημα αυτό καθίσταται εντονότερο όταν βρίσκονται σε ξένη χώρα και νοιώθουν ότι βρίσκονται στο περιθώριο. Με την ένταξη στην εξτρεμιστική οργάνωση, θεωρούν ότι αυτόματα γίνονται άνθρωποι με υψηλότερο κύρος, προσωπικότητα και αίγλη (Howitt, 2006).

Η τρομοκρατία εν ονόματι της θρησκείας είναι είδος πολιτικής βίας που προσανατολίζεται από την απόλυτη βεβαιότητα ότι μια άυλη δύναμη έχει επιβάλει τη χρήση βίας για μια πιο μεγάλη δοξασία του Ισλάμ. Οι βαναυσότητες που τελούνται στο όνομα της πίστης θα γίνουν συγχωρητές από την άορατη δύναμη της θεότητας και στη μετά τον θάνατο ζωή θα τύχουν της δέουσας ανταπόδοσης και ανταμοιβής. Στην πραγματικότητα η θρησκευτική πίστη καθιστά την βία νόμιμη αφού τέτοια βία εκτιμάται ότι αποτελεί μέρος της συγκεκριμένης πίστης (Martin, 2011).

Στην σημερινή εποχή υπάρχουν χιλιάδες νεαρά άτομα που είναι ένθερμοι υποστηρικτές της παγκόσμιας «τζιχάντ» για πολλούς λόγους. Πρωτίστως δεν είναι βαθιά θρησκευόμενοι όταν θα ενταχθούν σε μian έκνομη ομάδα αφού τυγχάνουν

ριζοσπαστικοποίησης μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Ο ηγέτης της τρομοκρατικής οργάνωσης Αλ-Κάιντα, Αλ Ζαουάχρι στο κήρυγμα του ανέφερε ότι είναι καλύτερο για τους νέους του Ισλάμ να πολεμήσουν με τα όπλα παρά να δεχτούν την ταπείνωση της παγκοσμιοποίησης και της δυτικής κουλτούρας (Post, Crenshaw, Gurr, Juergensmeyer & Stern, 2005).

Η τρομοκρατία θα ήταν ένα ασήμαντο θέμα αν οι τρομοκράτες ήταν μόνο πρόσωπα που αντιμετώπιζαν προβλήματα ψυχοπαθολογίας. Σύμφωνα με τους Lerner & Lerner (2006), όλα τα άτομα κάτω από ορισμένες συνθήκες, δύναται να προβούν σε έκνομες/τρομοκρατικές ενέργειες. Η διαδικασία με την οποία οι νεαροί της καθημερινότητας και της διπλανής πόρτας μετατρέπονται σε αιμοσταγείς τρομοκράτες είναι τις περισσότερες φορές σταδιακή (Lerner & Lerner, 2006). Η εν γένει συμπεριφορά των εξτρεμιστών προέρχεται τόσο από προσωπικά κίνητρα όσο και από τη δύναμη που εξασφαλίζεται από την οργάνωση στην οποία εντάχθηκαν (Martin, 2011).

Βάσει ερευνών, έχει διαφανεί ότι το περιβάλλον στο οποίο διαβιώνει ένα άτομο καθώς και τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του δεν αποτελούν αιτίες ικανές για να οδηγήσουν σε τρομοκρατία. Κάτω από ορισμένες περιστάσεις και με ορθό συνδυασμό, ενδέχεται να επιδράσουν στην συμμετοχή του σε μια τρομοκρατική οργάνωση (Kruglanski & Fishman, 2009). Επιπρόσθετα, η επιλογή συμμετοχής σε έκνομες ενέργειες είναι το αποτέλεσμα πολύ σημαντικών αρνητικών γεγονότων στη ζωή τους, τα οποία οδηγούν σε αντικοινωνικές συμπεριφορές. Αυτά τα επιρρεπή πρόσωπα αναζητούν καλύτερη ζωή στον περιβάλλοντα χώρο που διαβιούν. Επίσης αναζήτηση για ατομική σημασία ή επιθυμούν να πάρουν εκδίκηση για ένα συμβάν (Martin, 2011).

Πολλοί οικονομικοί μετανάστες πολλές φορές αντιμετωπίζουν ένα είδος υποτίμησης, περιφρόνησης και χλευασμού από τους ντόπιους. Η περιφρόνηση αυτή μπορεί να μειωθεί με την αποδοχή της θρησκείας του Ισλάμ ως ένα μέσο για να ανακτήσουν την αξιοπρέπειά τους και για να καθιερώσουν τις νόρμες τους. Με τον τρόπο αυτό, η σχετική υποτίμηση μπορεί να εκτιμηθεί ως παράγοντας που συμβάλλει στην τρομοκρατία και εκτρέφει τη ριζοσπαστικοποίηση κάτω από ορισμένες συνθήκες (Kruglanski & Fishman, 2009).

Μελέτες εντόπισαν ότι άνθρωποι που βίωσαν ένα δραματικό γεγονός, όπως ο αναπάντεχος χαμός ενός αγαπημένου προσώπου, το αίσθημα της απομόνωσης και στέρησης των πολιτικών δικαιωμάτων, η απώλεια εργασίας, η αδικία στο εργασιακό περιβάλλον κλπ μπορεί να εκτιμήσουν τις τρομοκρατικές πράξεις ως απόλυτα αναγκαίες (Kruglanski & Fishman, 2009).

Ο βομβιστής αυτοκτονίας διακατέχεται από πολύ διαφορετική ψυχοσύνθεση από ένα φυσιολογικό πρόσωπο. Η χρήση βίας είναι θεμιτή απολύτως έτσι ώστε να εκτελεστεί η αποστολή του ως προς τη δική του κουλτούρα, νόρμες όπως η θρησκεία και η οικογένεια. Ο επίδοξος βομβιστής αυτοκτονίας βρίσκεται ψυχικά σε θέση γαλήνης και ευφορίας αφού θα γίνει ένας καινούργιος μάρτυρας στο Ισλάμ. Για να δημιουργηθεί όμως αυτή η κοινωνική θεωρία στο μυαλό ενός τρομοκράτη, σημαντικός είναι ο ρόλος των ηθικών αξιών με τις οποίες μεγάλωσε (Kruglanski & Fishman, 2009).

Τις μέρες μας τα επιχειρήματα στρατολόγησης νέων τρομοκρατών βάζουν στην άκρη τα ηθικά διλήμματα που υπάρχουν για τις επιθέσεις και τη θανάτωση αμάχων ανθρώπων. Θεωρούν τον αντίπαλο ως εχθρό του Ισλάμ. Έτσι δημιουργείται στην συνείδησή τους η ιδέα ότι ο αντίπαλος είναι στρατιωτικά πολύ επικίνδυνος αλλά και ηθικά κατώτερος και έτσι πρέπει να αντιμετωπίζεται με πολλή αυστηρότητα, σκληρότητα αλλά και χωρίς ίχνος παραμικρής λύπησης (Kruglanski & Fishman, 2009).

Στον οικονομικό παράγοντα οι δικτατορίες, η φτώχεια, η μη ύπαρξη ισονομίας, το χαμηλό βιοτικό επίπεδο του πληθυσμού, οι αδικίες, η οικονομική εξαθλίωση είναι αιτίες για να αναπτυχθεί η τρομοκρατία σε μία χώρα (Καπράβελος, 2003). Πολλές έρευνες έχουν εξετάσει διάφορες φάσεις της φτώχειας, όπως π.χ. το κατά κεφαλήν εισόδημα και οι διαπιστώσεις ήταν ότι οι δημόσιες δαπάνες σχετικά με τον τομέα της υγείας και της παιδείας έχουν την δυνατότητα να μειώνουν το ρυθμό των τρομοκρατικών ενεργειών αφού οι κοινωνικές παροχές δρουν ως παυσίπονα για την οργή που νιώθουν οι φτωχοί για την εξουσία (Campos & Gassebner, 2009). Φυσικά αυτό δεν αποτελεί κανόνα, αφού σε κάποιες τρομοκρατικές επιθέσεις διαπιστώθηκε ότι οι τρομοκράτες είχαν οικονομική άνεση.

Συμπερασματικά, οι ανισότητες και οι αδικίες στα εσωτερικά των κρατών είναι ιδανικό έδαφος για την εκκόλαψη της τρομοκρατίας, αφού οι περισσότεροι νέοι που τυγχάνουν στρατολόγησης, είναι γόννοι φτωχών οικογενειών που δεν έχουν

δυνατότητες εκπαίδευσης, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να εξασφαλίσουν ένα καλό επάγγελμα (Post et al, 2005). Το σχολείο, οικογένεια, φίλοι χάνουν την αξία τους και οι σύντροφοι και συναγωνιστές παίρνουν την θέση τους. Για αυτούς θα θυσιάζαν τα πάντα. Αποκτούν νέο ρόλο και προσωπική οντότητα με τη συμμετοχή τους σε μια τέτοια έκνομη οργάνωση. Η αγάπη για τους καινούργιους συνεργάτες γίνεται μίσος για όσους δεν συμμετέχουν σε αυτήν. Το αστυνομικό κράτος, η ένταση της κρατικής βίας είναι η καλύτερη ένδειξη ότι εκπληρώνουν τους στόχους τους, ότι γίνονται βασική μονάδα και θεματοφύλακες του κοινωνικού κράτους. Κάποιοι από τους νεαρούς επαναστάτες θα προσεγγιστούν από μέλη αντιεξουσιαστικών ομάδων, στις παρυφές των οποίων μπορεί οι τρομοκράτες να στρατολογήσουν υποψήφια νέα μέλη. Για την αιτία αυτή πολλοί ψυχολόγοι αναφέρουν ότι οι λόγοι που εξωθούν ένα νεαρό πρόσωπο εκτός κοινωνικού ιστού άνετα μπορούν να το οδηγήσουν στην τρομοκρατία (Παπάνης, 2010).

Σε αντίθεση με ότι ενδεχομένως θα περίμενε κανείς, βασικός παράγοντας για να γίνει κάποιος μέλος της τζιχαντ φαίνεται πως δεν είναι τόσο η θρησκεία αλλά η λανθασμένη επιρροή από φίλους συμμαθητές, συγγενείς, τα πρότυπα τύπου «Ράμπο», κλπ. Σε έκθεση, με ημερομηνία 18 Ιανουαρίου 2016, της Europol επισημαίνεται ότι αρκετοί τζιχαντιστές που στρατολογήθηκαν/ριζοσπαστικοποιήθηκαν στην Ευρώπη έχουν διαγνωστεί, προ της ένταξής τους στον ISIS, με προβλήματα ψυχικής υγείας και δεν είχαν λευκό ποινικό μητρώο (EUROPOL, 2016).

2.7. Τρομοκρατικές οργανώσεις: Αλ-Κάιντα και Ισλαμικό Κράτος. Δημιουργία, εξέλιξη και ιστορικό παρουσίας και δράσης στην Ευρώπη - Διαφορές των δύο οργανώσεων

Αλ - Κάιντα

Είναι η οργάνωση που έχει τραβήξει τα φώτα της δημοσιότητας περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη τον τελευταίο αιώνα. Τοποθέτησε τον ορισμό «τρομοκρατία» στο στόμα σχεδόν κάθε ανθρώπου στο Δυτικό κόσμο. Ιδρυτής της ο ζάμπλουτος Οσάμα Μπιν Λάντεν (Μιχαηλίδης, 2013).

Η Αλ-Κάιντα δημιουργήθηκε γύρω στο 1989 έπειτα από μια συνάντηση ανώτατων στελεχών της Αιγυπτιακής ισλαμικής τζιχάντ –Αμπντουλντάχ Αζαμ και του Οσάμα Μπιν Λάντεν- όπου συμφωνήθηκε να χρησιμοποιήσουν τους χρηματικούς πόρους του Λάντεν και την εμπειρία του Αζάμ για να στηρίξουν τον ιερό πόλεμο ανά το παγκόσμιο μετά την αποχώρηση των Σοβιετικών από το Αφγανιστάν. Η ιδεολογία της οργάνωσης είναι διεθνιστική, προσπαθεί να παρουσιάσει τις τοπικές συγκρούσεις ως μέρος μιας γενικής παγκόσμιας διαμάχης ενάντια στους αποστάτες. Η ονομασία της Αλ-Κάιντα σημαίνει στα αραβικά «η βάση» και έχει και άλλες έννοιες όπως κανόνας, αρχή, απόφθεγμα. Η Αλ-Κάιντα του Μπιν Λάντεν έχει αφήσει ανεξίτηλο χάραγμα επάνω στα μουσουλμανικά πλήθη καθώς έχει μετατραπεί από μια ισλαμική τρομοκρατική οργάνωση σε μια παγκόσμια εξτρεμιστική ιδεολογική τζιχάντ (Πρωτοπαπάς, 2014. Venhaus, 2010) .

Πρόκειται για μία ισλαμική φονταμενταλιστική οργάνωση και αντικειμενικός στόχος της ήταν να καταφέρει πλήγματα στις κυβερνήσεις του αραβικού κόσμου που ήταν φιλικές στην Δύση (Μιχαηλίδης, 2013).

Σήμερα η Αλ-Κάιντα δεν έχει τη βαρύτητα που είχε περί τα τέλη της δεκαετίας του 1990 επειδή αρκετά στελέχη της ηγεσίας της, ανάμεσά τους και ο αρχηγός της Οσάμα Μπιν Λάντεν σκοτώθηκαν. Παρόλα αυτά συνεχίζει να αποτελεί σοβαρή απειλή για το δυτικό κόσμο καθώς αρκετές τοπικές ισλαμικές εξτρεμιστικές οργανώσεις σε Αίγυπτο, Αφγανιστάν, Αλγερία, Συρία, Κασμίρ, Πακιστάν, έχουν υιοθετήσει την ιδεολογία της. Ο Αϊμάν αλ Ζαουάχρι, χειρουργός οφθαλμίατρος, ανέλαβε τα ηνία της Αλ Κάιντα μετά τον θάνατο του Λάντεν το 2011. Σε ανακοίνωσή της η Αλ Κάιντα ανέφερε ότι θα συνεχίσει την ιερή της μάχη ενάντια στην Αμερική και τον σύμμαχο της Ισραήλ και όποιον άλλον την βοηθά ή στηρίζει. Ο Ζαουάχρι είναι ο ιδεολογικός ηγέτης της οργάνωσης, ενώ ερευνητές εκτιμούν ότι ήταν αυτός που σχεδίασε τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου (ΒΗΜΑ, 11/12/2014).

Η Αλ-Κάιντα πριν τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου είχε την υποστήριξη της κυβέρνησης των Ταλιμπάν στο Αφγανιστάν που της παρείχε οικονομική βοήθεια, καταφύγιο και στρατόπεδα εκπαίδευσης. Η αμερικάνικη Επιτροπή που εξέτασε τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου διαπίστωσε ότι οργάνωση είχε ετήσιο

επιχειρησιακό προϋπολογισμό 30 εκατ. δολαρίων και από το 1996 μέχρι το 2001 διέθετε 10.000 – 20.000 μαχητές. Η κεντρική δομή της Αλ-Κάιντα είχε ένα σκληρό πυρήνα που αποτελείτο από δώδεκα μέλη του στενού κύκλου του Μπιν Λάντεν που περιστοιχίζονταν από εκατό περίπου έμπιστους ορκισμένους για τζιχάντ ισλαμιστές. Ο σκληρός πυρήνας λάμβανε οδηγίες από μια σύνθετη δομή ηγεσίας τεσσάρων επιπέδων. Στην κορυφή ήταν ο Οσάμα Μπιν Λάντεν, ο οποίος διόριζε ένα άμεσο αναπληρωτή ή εμίρη και από κάτω συμβουλευτική επιτροπή από βετεράνους μουτζαχεντίν οι οποίοι είχαν ορκιστεί πίστη και υποταγή στο Μπιν Λάντεν. Μετά ακολουθούσαν τέσσερις επιχειρησιακές επιτροπές: στρατιωτική, οικονομικών υποθέσεων, θρησκευτικών διαταγμάτων και ισλαμικών σπουδών, ΜΜΕ και δημοσιότητας (Πρωτοπαπάς, 2014).

Το 1998 η Αλ-Κάιντα έκανε γνωστή την παρουσία της στο διεθνές στερέωμα από τις δολοφονικές επιθέσεις σε πρεσβείες των ΗΠΑ στην Αφρική το 1998 που προκάλεσαν τον θάνατο 224 ανθρώπων αλλά και από την επίθεση στο αμερικανικό θωρηκτό Cole στο λιμάνι του Άντεν στην Υεμένη το 2000, με 17 Αμερικανούς ναύτες να βρίσκουν τον θάνατο. Η φήμη της αυξήθηκε Αλ- Κάιντα μετά από την τρομοκρατική επίθεση της 11ης Σεπτεμβρίου όπου σκοτώθηκαν 2.973 άνθρωποι και που σήμανε και την έναρξη του αμερικάνικου πολέμου εναντίον της τρομοκρατίας (Μιχαηλίδης, 2013).

Ισλαμικό κράτος

Το Ι.Κ. γεννήθηκε το 1999 ως Jama'at al-Tawhid wal-Jihad, οργάνωση που στην αρχή ήταν σύμμαχος με την Αλ-Κάιντα (Κοτσοβού, Λίτση, Στασινού, 2015).

Το Ισλαμικό Κράτος είναι μια στρατιωτική και συνάμα πολιτική τρομοκρατική οργάνωση, η οποία ανακήρυξε στις 29 Ιουνίου 2014 την δημιουργία Χαλιφάτου στις περιοχές που εισέβαλε και κατέκτησε στο Ιράκ και τη Συρία. Η δημιουργία αυτής της οργάνωσης χρονολογείται στο 2006, όταν η Αλ Κάιντα ιδρύει στο Ιράκ με 5 άλλες ομάδες τζιχαντιστών, το Συμβούλιο των μουτζαχεντίν. Αυτό το Συμβούλιο ανακήρυξε, την ίδια χρονιά, τη ίδρυση του Ισλαμικού Κράτους (ΙΚ) του Ιράκ (iefimerida, 2015).

Το 2012 το ΙΚ αρχίζει να εδραιώνεται και στη Συρία και το 2013 αλλάζει την ονομασία του σε «Ισλαμικό Κράτος του Ιράκ και του Λεβάντε» και στα αγγλικά ονομάζεται ISIS.

Το 2014 το ΙΚ κατακτά τη Μοσούλη και ανακοινώνει την δημιουργία του Χαλιφάτου ενώ ο Abu Bakr al-Baghdadi ανακηρύσσει τον εαυτό του Χαλίφη και διάδοχο του Μωάμεθ. Το ISIS αρχίζει να μπαίνει σε διαμάχη με την Αλ-Κάιντα ενώ ταυτόχρονα η επιρροή και αποδοχή του επεκτείνεται σε όλη την μουσουλμανική κοινότητα και ασκεί έλεγχο και άλλες ομάδες τζιχαντιστών, όπως είναι η Μπόκο Χαράμ στην Νιγηρία, ομάδες στο Σινά της Αιγύπτου, στην Αλγερία, στο Λίβανο και στην Υεμένη. Το ISIS έχει αναγνωριστεί ως τρομοκρατική οργάνωση από πολλές χώρες και βρίσκεται στο στόχαστρο του Αραβικών κρατών, ΟΗΕ, ΗΠΑ, Ρωσίας, Ιαπωνίας και της ΕΕ ενώ θεωρείται υπεύθυνο για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, για εγκλήματα πολέμου, για εθνοκάθαρση και γενοκτονία (iefimerida, 2015).

Χωρίς αμφιβολία η ιρακινή και συριακή αποδιοργάνωση βοήθησε στην εδραίωση του Ισλαμικού Κράτους αλλά ταυτόχρονα χωρίς να υπάρχουν πηγές χρηματοδότησης, οι τζιχαντιστές πολύ δύσκολα θα επιτύγχαναν την εξασφάλιση εξοπλισμού. Από το 2014 ο διεθνής τύπος βουίζει για την προέλευση της χρηματοδότησης του Ισλαμικού Κράτους. Χρηματοδότηση από κυβερνητικές ή ιδιωτικές εστίες όπως επιχειρηματίες και πλούσιες σουνιτικές οικογένειες από Κατάρ, Κουβέιτ, Σαουδική Αραβία, Ιράν, λαθρεμπόριο πετρελαίου της Μοσούλης, λαθρεμπόριο ναρκωτικών, όπλων, κλπ. Επίσης το κόσμητο νομισμάτων από χρυσό και άργυρο (Κοτσοβού, κ.α., 2015).

Το ISIS χρησιμοποιεί σε τακτική βάση το online περιοδικό του, Dabiq για την ανάδειξη της ιδεολογίας του. Η ονομασία του περιοδικού δεν επιλέχθηκε στην τύχη. Το Dabiq είναι μια πόλη στη Συρία. Σύμφωνα με την ισλαμική προφητεία, στην πόλη αυτή ο στρατός της Ρώμης θα συναντηθεί με τον ισλαμικό στρατό. Η προφητεία είναι κομβικής σημασίας και προσφέρει στον ISIS την προσκόλληση με την θεολογική βεβαιότητα. Σύμφωνα με αυτές τις προφητείες, ο ισλαμικός στρατός θα εισβάλει και κατακτήσει τη Ρώμη και την Ιερουσαλήμ (Γαβαλάς, 2015).

Το 2017 ήταν το έτος επικράτησης πάνω στο Ισλαμικό Κράτος, το οποίο απώλεσε σχεδόν το σύνολο των εδαφών του «χαλιφάτου» στη Συρία και το Ιράκ. Απέδειξε όμως ότι μπορεί να ανασυγκροτηθεί και να εξακολουθήσει να αποτελεί κίνδυνο.

Είτε διατάζοντας στρατιώτες του χαλιφάτου είτε αποτελώντας πηγή έμπνευσή τους χάρη στην ευφάνταστη, πρωτότυπη και συνάμα πολύ αποτελεσματική προπαγάνδα του, το Ισλαμικό Κράτος διέπραξε ή ζήτησε να διαπραχθούν αρκετές αιμοσταγείς επιθέσεις και να πεθάνουν «άπιστοι» (TOC, 2017).

Διαφορές των δύο οργανώσεων

Οι διαφορές των δύο τρομοκρατικών οργανώσεων είναι πολλές και ουσιαστικές και δεν αφορούν μια «απλή» αντιπαράθεση για την απόλυτη επικράτηση στο τζιχαντιστικό κίνημα (Glenn, 2015). Βασικός στόχος της Αλ-Κάιντα είναι η εκκαθάριση των καθεστώτων της Μέσης Ανατολής, τα οποία εκτιμά ως «αποστάτες» και στην θέση τους να μπου ισλαμικά. Οι ΗΠΑ βρίσκονται στο στόχαστρο για να σταματήσουν να τα υποστηρίζουν, ενώ η διωγμός και η εξολόθρευση των σιιτών θεωρείται ως «υπερβολή» και ζημιογόνα για το τζιχαντιστικό κίνημα. Στην αντίπερα όχθη το ISIS στρέφεται στην ιδεολογία του «εχθρού που είναι κοντά», και πιο συγκεκριμένα σε τοπικό επίπεδο. Πρωταρχικός στόχος δεν είναι οι ΗΠΑ αλλά τα «καθεστώτα των αποστατών», όπως η Λιβύη και η Συρία, αλλά και οι Ιρακινοί σίιτες, οι Κούρδοι, οι Γεζίντι, η σιιτική Χεζμπολάχ του Λιβάνου και άλλες οργανώσεις στη Συρία (Μαυραγάνης, 2015).

Οι διαφορές μεταξύ των δύο οργανώσεων προκύπτουν από την ιστορία τους. Η Αλ-Κάιντα δημιουργήθηκε το 1989 ως αποτέλεσμα της σοβιετικής εισβολής στο Αφγανιστάν. Η στρατηγική ιδέα των ηγετών της διαμορφώθηκε μετά από τον δεκαετή πόλεμο ενάντια στη σοβιετική κατοχή, όταν μεγάλος αριθμός μουσουλμάνων μαχητών, μεταξύ τους και ο Λάντεν, συναντήθηκαν και αποφάσισαν την ίδρυση της οργάνωσης. Η οργάνωση αφού συγκροτήθηκε, δικτυώθηκε σε ένα παγκόσμιο ιστό επικεντρωμένο στην εκτέλεση εντυπωσιακών επιθέσεων εναντίον δυτικών στόχων, με σκοπό την συσπείρωση των απανταχού μουσουλμάνων. Το Ισλαμικό Κράτος δημιουργήθηκε μετά την αμερικανική εισβολή στο Ιράκ. Στην αρχική ενσάρκωσή του ήταν μόνο μια από τις αρκετές σουνιτικές εξτρεμιστικές ομάδες που πολεμούσαν τα στρατεύματα των ΗΠΑ και επιτίθεντο εναντίον Σιιτών αμάχων (Cronin, 2015).

Η Αλ-Κάιντα προέβηκε σε μακάβριες αλλά και ταυτόχρονα «ευφάνταστες» ενέργειες για να συγκλονιστεί η μουσουλμανική κοινότητα συνδυάζοντάς τις με εντατική προπαγάνδα για να πειστούν οι ισλαμιστές πως η τζιχάντ είναι υποχρεωτικό τους καθήκον. Χαρακτηριστικό παράδειγμα οι αεροπειρατείες και οι επιθέσεις στου

Δίδυμους Πύργους. Το Ισλαμικό Κράτος σκοπό έχει τον έλεγχο της περιοχής και την ίδρυση ενός αληθινού «Ισλαμικού Κράτους», ενός «Χαλιφάτου». Ο λόγος γι' αυτό είναι και ιδεολογικός και στρατηγικός: Από την μια να σχηματιστεί μία κυβέρνηση στην οποία οι ισλαμιστές θα ζουν κάτω από την σαρία και θα εμπνέει τους μουσουλμάνους να την υιοθετήσουν και από την άλλη να μπορεί να ελέγχει μια περιοχή για να έχει την δυνατότητα να στρατολογεί στρατό τον οποίο θα χρησιμοποιεί για να προβαίνει σε κατακτήσεις άλλων περιοχών και λαών (Μαυραγάνης, 2015).

Σύμφωνα με τον Cronin, το ISIS χρηματοδοτείται στην Ευρώπη και περιλαμβάνει τουλάχιστον 90 καλά εκπαιδευμένους, καλά υποστηριζόμενους και πολύ καλά οικονομικώς συνεργάτες ενώ η Αλ Κάιντα χρηματοδοτείτο από τον Λάντεν και άλλους επιφανείς ισλαμιστές. Τα μέλη της Αλ-Κάιντα χρησιμοποιούν κυρίως διαβατήρια της Μέσης Ανατολής σε αντίθεση με πολλά μέλη του ISIS που ταξιδεύουν με ευρωπαϊκά έγγραφα. Η πλειοψηφία εκείνων που επιτέθηκαν στο Παρίσι το Νοέμβριο του 2015, ήταν πολίτες χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ίδιο ισχύει και για τις βομβιστικές επιθέσεις στις Βρυξέλλες. Αυτό δίνει στο ISIS ένα πλεονέκτημα καθώς επιτίθεται σε δυσκολότερους στόχους (Cronin, 2016).

Πέρα από το βασικό δυτικό δίκτυο της ISIS, υπάρχουν πολλά ανεπιθύμητα ή χαλαρά συνδεδεμένα τζιχαντιστικά κινήματα. Στην πραγματικότητα, πολλές από τις λεγόμενες επιθέσεις της ISIS εμπνέονται κυρίως από προπαγάνδα και διαδίκτυο. Όλες οι επιθέσεις που σχετίζονται με την ISIS στην Αυστραλία, τον Καναδά και τις Ηνωμένες Πολιτείες εμπίπτουν μέχρι στιγμής σε αυτό το καλούπι, συμπεριλαμβανομένης της επίθεσης του Σαν Μπερναντίνο τον Δεκέμβριο του 2015 όπου σκοτώθηκαν 14 άτομα και τραυματίστηκαν άλλα 21. Η Αλ-Κάιντα διατηρούσε αυστηρότερο έλεγχο αυτών που επέτρεπε να χρησιμοποιήσουν το όνομα της (Cronin, 2016).

Το Ισλαμικό Κράτος θέλει να κατακτά εδάφη. Κατέχει και χρησιμοποιεί μεγάλους σχηματισμούς ένοπλων μαχητών, βαρύ οπλισμό, πυροβολικό, τεθωρακισμένα, και αντιαεροπορικούς πυραύλους κλπ που έχει προέλθει σε μεγάλο βαθμό από τις αποθήκες όπλων του ιρακινού και συριακού στρατού. Κοινώς, δεν πρόκειται για μια τρομοκρατική οργάνωση με «πράκτορες», όπως είναι η Αλ-Κάιντα, αλλά με δεκάδες χιλιάδες πιστούς ένοπλους στρατιώτες. Στις περιοχές που κατέχει προβαίνει σε μαζικές εκτελέσεις, αποκεφαλισμούς, βιασμούς, σταυρώσεις κλπ τις οποίες μάλιστα

κινηματογραφεί και προβάλλει στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης προκαλώντας φρίκη και αποτροπιασμό. Τις μεθόδους αυτές για τις οποίες ακόμη και ο Αλ Ζαουάχρι έχει ασκήσει αρνητική κριτική, εκτιμώντας ότι θα στρέψουν εναντίον του, τους τοπικούς πληθυσμούς. Χαρακτηριστικά, η Αλ-Κάιντα, μέσω του Μετώπου Αλ-Νόσρα, επιδιώκει μάλλον να «πείσει» παρά να αναγκάσει τους μουσουλμάνους να την αποδεχτούν και ακολουθήσουν. Το Ισλαμικό Κράτος, αυτό που έχει διακρίνει είναι ότι οι στρατηγικές πρέπει να 'ναι ακριβώς το αντίθετο. Να είναι δηλαδή πιο σκληρές και άκαμπτες.

Μία άλλη διαφορά είναι ότι η Αλ-Κάιντα παρουσίαζε την εικόνα μιας «αμυντικής» τζιχάντ, για την προστασία της παγκόσμιας μουσουλμανικής κοινότητας από την επίθεση του Δυτικού πολιτισμού, το ISIS σκοπεύει την επέκτασή του, επιδιόδομενο με μανία σε ένα συνονθύλευμα ακραίας συμπεριφοράς, βίας και κτηνωδίας, το οποίο προκαλεί φόβο στον αντίπαλο και ελκύει νέα ανώριμα μέλη (Μαυραγάνης, 2015).

2.8. Χρονικό τρομοκρατικών επιθέσεων

Καθημερινώς οι ακόλουθοι του ISIS εξαπολύουν απειλές για νέα επικείμενα χτυπήματα στην Ευρώπη. Παρόλο που η τρομοκρατία συνιστά στοχευμένη τακτική, πρώτιστος στόχος της είναι να σπείρει το φόβο και πανικό (Καρχιλάκη, 2016).

Λονδίνο, Μαδρίτη, Βρυξέλλες, Παρίσι, Κοπεγχάγη. Μετά την 11η Σεπτεμβρίου πολλές πόλεις της Ευρώπης αλλά και της Ρωσίας και της Τουρκίας επιλέχθηκαν για τρομοκρατικές επιθέσεις, ως αντίποινα των τζιχαντιστών, για τις αεροπορικές επιθέσεις της Δύσης εναντίων τζιχαντιστικών στόχων. Αρκετές από αυτές έλαβαν χώρα σε αεροδρόμια και μέσα μαζικής μεταφοράς. Η αιματηρή τρομοκρατική επίθεση στο αεροδρόμιο και το μετρό των Βρυξελλών, κατά την οποία τραυματίστηκαν θανάσιμα τουλάχιστον 34 άνθρωποι και εκατοντάδες άλλοι τραυματίστηκαν, είναι μία από τις σοβαρότερες τρομοκρατικές επιθέσεις που πραγματοποιήθηκαν σε μεγάλα ευρωπαϊκά κέντρα. Η συχνότητα των τρομοκρατικών επιθέσεων και η κλιμακούμενη δυναμική της βίας δημιουργούν στους πολίτες το αίσθημα του τρόμου (Φιλής, 2016).

Η έξαρση των τρομοκρατικών επιθέσεων των τζιχαντιστών του Ισλαμικού Κράτους σε ευρωπαϊκές χώρες σημειώνεται τα τελευταία χρόνια. Μερικές από τις πιο αιματηρές επιθέσεις είναι :

24 Μαΐου 2014

4 άνθρωποι έπεσαν νεκροί σε πυροβολισμούς στο Εβραϊκό Μουσείο στο κέντρο των Βρυξελλών. Ο δράστης ήταν ο κάτοχος γαλλικού διαβατηρίου ,29χρονος Μεχντί Νεμούς, ο οποίος συνελήφθη και εκδόθηκε στο Βέλγιο (Σκούρα, 2016).

7-9 Ιανουαρίου 2015

2 ένοπλοι τζιχαντιστές του Ισλαμικού Κράτους στις 7 Ιανουαρίου 2015 εισβάλουν στο γαλλικό σατυρικό περιοδικό Charlie Hebdo και ανοίγοντας πυρ, αφήνουν νεκρούς 17 ανθρώπους. Άλλος τζιχαντιστής πυροβολεί και σκοτώνει μία αστυνομικό και ακολούθως την επόμενη ημέρα σε ένα κατάστημα σκοτώνει 4 ανθρώπους προτού σκοτωθεί από τα πυρά των μελών των αρχών ασφαλείας. Οι πρωτοφανείς επιθέσεις προκαλούν ένα παγκόσμιο ντελίριο αλληλεγγύης με σύνθημα “Je Suis Charlie” (Σκούρα, 2016).

14 Φεβρουαρίου 2015

Ο 22χρονος κάτοχος Δανέζικου διαβατηρίου, παλαιστινιακής καταγωγής, Ομάρ Ελ-Χουσεΐν , πυροβολεί σε πολιτιστικό κέντρο της Κοπεγχάγης, στο οποίο διοργανώνεται συζήτηση για το Ισλάμ και την ελευθερία του λόγου. Ένας Δανός σκηνοθέτης βρήκε το θάνατο και τρεις αστυνομικοί τραυματίστηκαν. Ο δράστης ακολούθως πυροβολεί μία φύλακα έξω από μια συναγωγή. Λίγες ώρες αργότερα ,πυροβολείται και σκοτώνεται από μέλη των ειδικών δυνάμεων της αστυνομίας (Σκούρα, 2016).

10 Οκτωβρίου 2015

Βομβιστές αυτοκτονίας, οι οποίοι ανήκουν σε ένα παρακλάδι του Ισλαμικού Κράτους , πυροδοτούν δύο βόμβες ,με διαφορά δευτερολέπτων, σε ένα συλλαλητήριο για τους Κούρδους, πολύ κοντά στον σιδηροδρομικό σταθμό της Άγκυρας. Αποτέλεσμα να βρουν τον θάνατο 102 άνθρωποι (Σκούρα, 2016).

13 Νοεμβρίου 2015

Το Παρίσι συνταράσσεται συθέμελα από ταυτόχρονες πολλαπλές, βομβιστικές και ένοπλες επιθέσεις μελών του ισλαμικού κράτους, σε διάφορους χώρους ψυχαγωγίας. Αποτέλεσμα να χάσουν τις ζωές τους 130 άνθρωποι και να τραυματιστούν 368. Από τους 10 δράστες, δύο ήταν Βέλγοι υπήκοοι και τρεις ήταν Γάλλοι υπήκοοι (Σκούρα, 2016).

12 Ιανουαρίου 2016

Ένας βομβιστής αυτοκτονίας ανατινάζεται ανάμεσα σε ομάδες τουριστών στο κέντρο της Κωνσταντινούπολης. Σκοτώθηκαν 12 Γερμανοί τουρίστες και τραυματίστηκαν εκατοντάδες άλλοι ξένοι πολίτες. Αργότερα από τις εξετάσεις που έγιναν, διαπιστώθηκε ότι εισήλθε στην Τουρκία ως πρόσφυγας από την Συρία και ήταν μέλος του ISIS (Σκούρα, 2016).

19 Μαρτίου 2016

Ένας βομβιστής αυτοκτονίας, που σύμφωνα με τον υπουργό Εσωτερικών της χώρας ήταν ένας Τούρκος υπήκοος και μέλος του Ισλαμικού Κράτους, ανατινάζεται στην Ιστικλάλ, την πιο εμπορική οδό της Κωνσταντινούπολης, σκοτώνοντας τρεις Ισραηλινούς τουρίστες και έναν Ιρανό (Σκούρα, 2016).

22 Μαρτίου 2016

Τρεις βελγικής υπηκοότητας βομβιστές αυτοκτονίας και μέλη του Ισλαμικού Κράτους, πυροδοτούν τα εκρηκτικά τους στο διεθνές αεροδρόμιο των Βρυξελλών και σε σταθμό του μετρό προκαλώντας το θάνατο σε 32 ανθρώπους. Η αστυνομία εντοπίζει κοινά στοιχεία και πολλές ομοιότητες με τις αιματηρές επιθέσεις του Νοεμβρίου στο Παρίσι (Σκούρα, 2016).

14 Ιουνίου 2016

Ένας μαροκινής καταγωγής, Γάλλος, δολοφονεί έναν επικεφαλής της αστυνομίας μαζί με τη σύζυγό του, έξω από την οικία τους στο Παρίσι. Ο δράστης ανακρινόμενος αργότερα ανέφερε στους αστυνομικούς ότι ανταποκρίθηκε θετικά σε κάλεσμα για διεξαγωγή επιθέσεων του Ισλαμικού Κράτους (Σκούρα, 2016).

28 Ιουνίου 2016

Τρεις τζιχαντιστές άρχισαν να πυροβολούν έξω από τον σταθμό του αεροδρομίου Κεμάλ Ατατούρκ της Κωνσταντινούπολης. 45 άνθρωποι βρήκαν τον θάνατο και εκατοντάδες άλλοι τραυματίστηκαν. Δύο από τους δράστες εισβάλουν στο κτίριο και πυροδοτούν τα εκρηκτικά που ήταν ζωσμένοι, ενώ ο τρίτος ανατινάζεται στην είσοδο. Η Τουρκία θεωρεί υπεύθυνους τους τζιχαντιστές της πρώην Σοβιετικής Ένωσης ως τους σχεδιαστές της βίαιης επίθεσης (Σκούρα, 2016).

14 Ιουλίου 2016

Ένας ένοπλος Γάλλος υπήκοος με καταγωγή από την Τυνησία ,οδηγεί το φορτηγό του πάνω σε συγκεντρωμένο πλήθος στην γαλλική πόλη, Νίκαια. 84 άνθρωποι νεκροί και δεκάδες άλλοι τραυματίες είναι το αποτέλεσμα της επίθεσης (Σκούρα, 2016).

Σχολιασμός/Παρατηρήσεις

Από τις πιο πάνω επιθέσεις διαφαίνεται ότι οι η πλειονότητα των δραστών ήταν άτομα ριζοσπαστικοποιημένα και κάτοχοι ευρωπαϊκών διαβατηρίων. Σχεδόν όλοι ήταν μέλη του Ισλαμικού Κράτους και φανατικοί ισλαμιστές/φονταμενταλιστές .Οι επιθέσεις ήταν σχεδιασμένες και δρούσαν ως ομάδα ατόμων ενώ μόνο σε μερικές έδρασαν μοναχικά (μοναχικοί λύκοι/Lonely wolfs). Οι στόχοι ήταν ανυποψίαστοι άνθρωποι που βρίσκονταν σε αφύλακτους χώρους, π.χ. καφετερία, συγκεντρωμένο πλήθος, κλπ. Σχεδόν όλοι οι δράστες φέρονται ότι πριν αρχίσουν να πυροβολούν φώναζαν «Ο Θεός είναι μεγάλος» ενώ τους ήταν παντελώς αδιάφορο εάν στους χώρους εκδήλωσης των επιθέσεων βρίσκονταν παιδιά και βρέφη.

Κεφάλαιο 3

Πολιτικές και πρακτικές αντιμετώπισης ισλαμικής τρομοκρατίας.

Αναφορές για τα αντιτρομοκρατικά μέτρα σε Βέλγιο, Βρετανία και Γαλλία

Η φύση της τρομοκρατίας είναι τέτοια που την καθιστά σχεδόν αδύνατη την εξάλειψή της, έστω και αν κάθε κράτος περιορίσει σημαντικά τις εσωτερικές αιτίες που ενεργούν ως παράγοντες δυσαρέσκειας στους πολίτες του, όπως είναι ανεργία, η φτώχεια, και η απουσία ισονομίας. Πάντοτε, εσωτερικά, θα υπάρχουν προβλήματα που θα ξεπερνούν τις δυνατότητες του κάθε μεμονωμένου κράτους. Ο θρησκευτικός υπερφανατισμός που κινητοποιεί τις οργανώσεις των Ισλαμιστών είναι ένα θέμα που δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί ικανοποιητικά από ένα κράτος μεμονωμένα, και πιθανό δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί ούτε και συλλογικά, με την προσπάθεια πολλών κρατών. Επομένως, ως σωστή επιλογή πρέπει να είναι η προώθηση εκείνων των λύσεων που θα ενισχύσουν την ασφάλεια που παρέχεται (Μάντης, 2016).

Οι τρομοκρατικές επιθέσεις εναντίον Ευρωπαίων πολιτών και αξιών της Ευρώπης σχεδιάστηκαν, συντονίστηκαν και εφαρμόστηκαν σε κλίμακα που ξεπερνά τα εθνικά σύνορα και ως εκ τούτου ενδείκνυται να αποτελέσουν αιτία συνεργασίας για να αντιμετωπιστεί ο βραχνάς της τρομοκρατίας, με σεβασμό στα θεμελιώδη δικαιώματα.

Παρόλο που στην Ευρωπαϊκή Ένωση η αρμοδιότητα για την παροχή της εσωτερικής ασφάλειας ανήκει αρχικά στα κράτη μέλη, ο διασυνοριακός χαρακτήρας της τρομοκρατίας και των επί μέρους εγκλημάτων επιβάλλει να μην σταθούμε στις μεμονωμένες προσπάθειες των χωρών να πράττουν αυτόνομα και χρειάζεται παρέμβαση σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για το κτίσιμο σχέσεων εμπιστοσύνης, διευκόλυνση της συνεργασίας, ανταλλαγή πληροφοριών και την ανάληψη από κοινού δράσης. Τρεις εισηγήσεις για την αύξηση της ασφάλειας των Ευρωπαίων πολιτών είναι: Η πρόληψη της τρομοκρατίας και η αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης· Η καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος· Η καταπολέμηση της εγκληματικότητας στον κυβερνοχώρο (Φιλής, 2016).

Η αφομοίωση των μουσουλμάνων αποτελεί σήμερα ουτοπία, καθώς με την τεχνολογική ανάπτυξη υπάρχει η δορυφορική τηλεόραση, το διαδίκτυο με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ενώ τα φτηνά αεροπορικά εισιτήρια δίδουν την δυνατότητα για εύκολη επικοινωνία κι επαφή των μεταναστών με τις χώρες καταγωγής τους και αυτό βοηθά στη διατήρηση της πολιτιστικής τους ιδιαιτερότητας και της γλώσσας, τουλάχιστον στην πρώτη γενεά. Αλλά και η δεύτερη γενεά μεταναστών, όταν μεγαλώνει σε κράτη που δεν δέχονται την πολυπολιτισμικότητα, τελικά τίθεται στο περιθώριο και αποξενώνεται. Κι αυτό επειδή τα παιδιά των μεταναστών δεν αντικρίζουν τη χώρα που μεγάλωσαν και γαλουχήθηκαν ως «Γη της Επαγγελίας» αλλά έχουν την τάση να την απομυθοποιούν (Στάμκου, 2015).

Η ΕΕ ενέκρινε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση του ζητήματος των αλλοδαπών μαχητών. Στις πρόσφατες ενέργειες σε αυτόν τον τομέα συγκαταλέγονται: Ενισχυμένοι κανόνες πρόληψης νέων μορφών τρομοκρατίας, ενισχυμένοι έλεγχοι στα εξωτερικά σύνορα, ενισχυμένοι έλεγχοι των πυροβόλων όπλων, δημιουργία ειδικού σώματος για την καταπολέμηση της τρομοκρατικής προπαγάνδας στο διαδίκτυο. Το 2005, το Συμβούλιο αποφάσισε την αντιτρομοκρατική στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας σε παγκόσμιο επίπεδο και για την ενίσχυση της ασφάλειας της Ευρώπης. Η στρατηγική βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες: Πρόληψη, προστασία, καταδίωξη και αντίδραση. Τον Μάιο του 2015, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προχώρησε στην έκδοση νέων κανόνων για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 2016).

Τον Ιούλιο του 2016, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε πρόταση τροποποίησης των υφιστάμενων κανόνων για την περαιτέρω ενίσχυση της καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Στις 21 Απριλίου 2016, το Συμβούλιο εξέδωσε οδηγία για την εναρμόνιση της χρήσης των δεδομένων που περιέχονται στις καταστάσεις ονομάτων επιβατών στην ΕΕ. Η οδηγία προβλέπει ότι τα δεδομένα αυτά μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο για την πρόληψη, ανίχνευση, διερεύνηση και δίωξη τρομοκρατικών και σοβαρών εγκλημάτων (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 2016).

Βέλγιο: Μέτρα ασφαλείας για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας

Σε τέσσερις άξονες στηρίζεται η πολιτική των Βελγικών αρχών για αντιμετώπιση της τρομοκρατίας. Η κυβέρνηση παρουσίασε το σχέδιο αντιμετώπισης της τρομοκρατίας, ορίζοντας τέσσερις κεντρικούς άξονες δράσης που στοχεύουν στη πρόληψη των επιθέσεων και την αναγνώριση των παραγόντων που οδηγούν σε αυτές. Το Βέλγιο και οι πολίτες τους πρέπει να «παραμείνουν σε εγρήγορση» καθώς δεν έχει εκλείψει ο κίνδυνος, αλλά δεν υπάρχει λόγος να επικρατεί πανικός (Pronews, 2017. Renard, 2016).

Ο πρώτος άξονας αφορά την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και της ριζοσπαστικοποίησης με την επίδειξη μηδενικής ανοχής και έντονης παρακολούθησης των ξένων μαχητών, δηλαδή των ατόμων αυτών που επιστρέφουν από τις εμπόλεμες ζώνες, στο Βέλγιο. Ο δεύτερος άξονας είναι η εντατική παρακολούθηση των εγκληματικών περιστατικών, καθώς έχει παρατηρηθεί άμεση σχέση της τρομοκρατίας με το οργανωμένο έγκλημα. Αυτό έγκειται στο γεγονός πως η μεταναστευτική πολιτική του Βελγίου και η απουσία ουσιαστικής συστημικής αφομοίωσης των μεταναστών, οδήγησε σε δημιουργία γκέτο στη καρδιά των Βρυξελλών όπου το έγκλημα είναι μια από τις σημαντικότερες πηγές εσόδων. Ο τρίτος άξονας αφορά την ενίσχυση της αστυνομικής παρουσίας, ιδιαίτερα σε περιοχές των Βρυξελλών και του Βελγίου όπου θεωρούνται εν δυνάμει στόχοι. Τέλος, τέταρτος άξονας είναι η καταπολέμηση των δικτύων παραοικονομίας, καθώς όπως αναφέρουν και μη κυβερνητικές οργανώσεις που αναλύουν θέματα

παγκόσμιας διαφθοράς, σημαντικό ποσοστό των εσόδων των τρομοκρατών αποτελούν πολιτικές όπως το διεθνές ξέπλυμα παράνομου χρήματος (Pronews , 2017).

Το Βέλγιο υιοθετεί και προωθεί μια ολιστική προσέγγιση στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Η πρόληψη, η δικαστική δίωξη και η αποκατάσταση αποτελούν τα βασικά στοιχεία για το θέμα αυτό. Μια τέτοια προσέγγιση προϋποθέτει στενή συνεργασία και συντονισμό μεταξύ διαφόρων φορέων και τομέων πολιτικής: Μονάδα Συντονισμού για την Ανάλυση Απειλών (OCAD / OCAM), Ομοσπονδιακή και Τοπική Αστυνομία, Εσωτερικές Υποθέσεις, Δικαιοσύνη, Εισαγγελίες, Εξωτερικές Υποθέσεις, Μονάδα Επεξεργασίας, Υπουργείο Άμυνας, Υπηρεσίες Πληροφοριών, Οικονομικών, Περιφέρειες, Κοινότητες και Δήμοι. Όλοι δεσμεύονται για κοινούς σκοπούς: Να προστατεύουν τους πολίτες και τις υποδομές από τρομοκρατικές επιθέσεις, καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης και του βίαιου εξτρεμισμού, εξάλειψη των τρομοκρατικών δικτύων και καταπολέμηση της χρηματοδότησή τους, δίωξη, τιμωρία και επανένταξη στην κοινωνία των δραστών τρομοκρατικών αδικημάτων και τέλος παροχή υποστήριξης στα θύματα τρομοκρατικών ενεργειών (Βελγικό ΥΠΕΞ, 2016).

Με στόχο την καλύτερη αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, το Βέλγιο αποφάσισε κάποια επιπρόσθετα μέτρα ασφαλείας. Πρόκειται για 28 μέτρα τα οποία έχουν νομοθετικό και διοικητικό χαρακτήρα και που αφορούν την παρακολούθηση των αποφυλακισμένων υπό όρους, τη δυνατότητα των δικαστικών αρχών να αυξήσουν τις περιόδους κράτησης κατηγορουμένων, τη σαφή βελτίωση της συνεργασίας των οικονομικών υπηρεσιών και των αστυνομικών αρχών του βελγικού κράτους, κλπ. Τα μέτρα αυτά αποφασίστηκαν από το κυβερνητικό συμβούλιο για θέματα ασφαλείας και επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό κατά 105 εκατομμύρια ευρώ ετησίως (Allegrì, 2017. US Dept of State, 2016) .

Το οπλοστάσιο της ασφάλειας αναβαθμίζεται ήταν η σχετική απόφαση και αυτό έχει να κάνει με το ότι τα μέλη μιας κοινωνίας πρέπει να νιώθουν ασφάλεια για να μπορέσουν να αποδώσουν εποικοδομητικά και αναπτυξιακά. Στην αντίπερα όχθη η πολιτεία όταν αντιμετωπίζει τέτοια ευαίσθητα θέματα βαδίζει σε επικίνδυνα μονοπάτια αφού από τη μία μεριά έχει τις απαιτήσεις ασφαλείας και από την άλλη τα θεμελιώδη δικαιώματα όπως της ελεύθερης μετακίνησης ή του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής (Allegrì, 2017).

Άλλο βελγικό μέτρο αφορά τη δυνατότητα που παρέχεται στον δικαστή να καθορίσει μία περίοδο ελάχιστης κράτησης για την κυβερνοτρομοκρατία. Η πιο ενδεδειγμένη λύση, πλην της υιοθέτησης μιας παγκόσμιας στρατηγικής, είναι η παροχή εκπαίδευσης σε σχέση με το διαδίκτυο, το οποίο αποτελεί πηγή τεράστιων κινδύνων (Allegri, 2017).

Σύμφωνα με τον Βέλγο πρωθυπουργό Σαρλ Μισέλ: «Το να εμποδίσουμε τον κόσμο να πηγαίνει σε μάχες ή ζώνες εκπαίδευσης δεν είναι αρκετό. Πρέπει να τους εμποδίσουμε από το να μπαίνουν στη χώρα μας, αν δεν είναι Βέλγοι. Για εμάς οι κανόνες είναι ξεκάθαροι. Οι τζιχαντιστές που επέστρεψαν ανήκουν στη φυλακή» (Euronews, 2015). Επιπρόσθετα αποφασίστηκε η υιοθέτηση νέων μορφών τεχνολογίας στις υπηρεσίες ασφαλείας καθώς και σε ορισμένες περιπτώσεις θα γίνεται υποχρεωτική χρήση με ειδικά βραχιόλια παρακολούθησης σε ύποπτους τζιχαντιστές (Euronews, 2015).

Βρετανία: Μέτρα ασφαλείας για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας

Ένα καινούργιο νομοσχέδιο ορίζει ότι τα πανεπιστήμια δεν θα πρέπει να επιτρέπουν την είσοδο στις εγκαταστάσεις τους στους εξτρεμιστές ομιλητές (BHMA, 11/12/2014).

Στις ασφαλιστικές εταιρείες δεν θα επιτρέπεται να καλύπτουν τα ποσά των λύτρων για τρομοκρατικές ενέργειες. Με αυτή την κίνηση, η κυβέρνηση ελπίζει ότι θα πείσει τους συγγενείς των ομήρων να μην καταβάλλουν χρήματα σε απαγωγείς. Το Λονδίνο ισχυρίζεται ότι το Ισλαμικό Κράτος χρησιμοποιεί τις απαγωγές για να χρηματοδοτεί τις δραστηριότητές του. Επίσης, αξιωματικοί της αστυνομίας προβαίνουν σε ενημερώσεις σε σχολεία, πανεπιστήμια, αεροδρόμια, εμπορικά κέντρα, σινεμά, ακόμα και αγροκτήματα σε μία προσπάθεια να πείσουν το κοινό να συμμετάσχει στην αντιμετώπιση των επιθέσεων (BHMA, 11/12/2014).

Το μέγεθος της απειλής που αντιμετωπίζει η Βρετανία από την ισλαμική τρομοκρατία μετά και τις πρόσφατες επιθέσεις, φαίνεται από την απόφαση της βρετανικής κυβέρνησης για την ουσιαστικότερη εμπλοκή της επίλεκτης Δύναμης Ταχείας Αντίδρασης του Βρετανικού Στρατού μέσα στο εθνικό έδαφος, σε συνεργασία πάντοτε με την Αστυνομία. Σύμφωνα με την σχετική απόφαση της Βρετανικής Κυβέρνησης εκατοντάδες

στρατιώτες των ειδικών δυνάμεων θα βρίσκονται ανά πάσα στιγμή σε ετοιμότητα στο βρετανικό έδαφος, για να βοηθήσουν στις επιχειρήσεις των αστυνομικών δυνάμεων εφόσον αυτό χρειαστεί. Μέχρι σήμερα οι συγκεκριμένες επίλεκτες στρατιωτικές δυνάμεις, αποτελούσαν την αιχμή του δόρατος στις επιχειρήσεις κατά των ισλαμιστών στο εξωτερικό. Αυτό όπως προκύπτει αλλάζει μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι και στην Κοπεγχάγη, όπου μαζί με το Βέλγιο, οι κυβερνήσεις των κρατών αυτών αναγκάστηκαν να κινητοποιήσουν επίλεκτες στρατιωτικές δυνάμεις και να τις βγάλουν στους δρόμους με στόχο την καλύτερη και πιο ποιοτική φύλαξη των πόλεων και την ενίσχυση του αισθήματος ασφάλειας των πολιτών (Τσιμπούκης, 2015).

Στο Ηνωμένο Βασίλειο καταρτίστηκε το αντιτρομοκρατικό πρόγραμμα PREVENT. PREVENT είναι ένα από τα τέσσερα σκέλη της αντιτρομοκρατικής στρατηγικής της κυβέρνησης με την ονομασία "CONTEST". Τα άλλα σκέλη είναι η παρακολούθηση, η προστασία και η προετοιμασία (LSE, 2016). Δημιουργήθηκε από την Εργατική κυβέρνηση το 2003 και η αποστολή της διευρύνθηκε από την κυβέρνηση Συνασπισμού το 2011 (Rudd, 2017).

Το Prevent έχει σχεδιαστεί για να εντοπίζει τα άτομα που κινδυνεύουν να ενταχθούν σε εξτρεμιστικές ομάδες και να διεξάγουν τρομοκρατικές δραστηριότητες. Στην πράξη, στοχεύει η αστυνομία και άλλες συνεργαζόμενες οργανώσεις να οικοδομήσουν σχέσεις σε ολόκληρο το Ηνωμένο Βασίλειο και απαιτεί από δασκάλους, γιατρούς, καθηγητές, νοσοκόμους, κλπ. να πληροφορούν εάν έχουν υποψίες για τα άτομα αυτά, σε ένα τοπικό σώμα πρόληψης. Στη συνέχεια γίνεται αξιολόγηση εάν χρειάζονται περαιτέρω ενέργειες.

Τα τμήματα κοινωνικών υπηρεσιών, εκ καθηκόντος, έχουν εμπλακεί όλο και περισσότερο στην προσπάθεια εντοπισμού και πρόληψης, για αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης (Rudd, 2017).

Περίπου 7.500 παραπομπές έγιναν στο πρόγραμμα το 2015-16. Από τις παραπομπές αυτές, έγιναν ενέργειες σε μία στις δέκα περιπτώσεις. Δεν δόθηκε καθόλου δράση στο 37% των περιπτώσεων, ενώ το ένα τέταρτο των ατόμων που αναφέρθηκαν βρέθηκε ότι είναι ευάλωτο, αλλά δεν κινδυνεύει από τρομοκρατική εμπλοκή. Το υπόλοιπο 28% εξακολουθεί

να εξετάζεται. Στις περιπτώσεις που καταγράφηκε μια ιδεολογία, λίγο περισσότερο από το μισό σχετίζεται με τον ισλαμικό εξτρεμισμό (Rudd, 2017).

Η πρόληψη δεν απευθύνεται αποκλειστικά σε μουσουλμάνους. Στόχος της είναι η τρομοκρατία κάθε είδους. Το καθήκον της πρόληψης δεν υπερیشύει των υφιστάμενων νομικών καθηκόντων, όπως π.χ. προστασία της ελευθερίας του λόγου (LSE, 2016).

Ο ετήσιος προϋπολογισμός του προγράμματος PREVENT δεν δημοσιεύεται επίσημα αλλά υπολογίζεται ότι είναι περίπου 40 εκατομμύρια στερλίνες ετησίως και αποτελεί το 1% του συνολικού προϋπολογισμού αντι-τρομοκρατίας ύψους £ 3 δις (Rudd, 2017).

Σύμφωνα με τον Υπουργό Εσωτερικών της Βρετανίας Sajid Javid, η μεγαλύτερη απειλή προέρχεται από την ισλαμική τρομοκρατία. Εκμεταλλεύεται τα διάφορα παράπονα, παραμορφώνει την αλήθεια και υπονομεύει τις αξίες που μας περιβάλλουν. Προσέγγισή είναι η διασφάλιση ότι δεν θα υπάρχουν ασφαλείς χώροι για να δρουν οι τρομοκράτες - διεθνώς, στο Ηνωμένο Βασίλειο ή στο διαδίκτυο (HOME OFFICE, 2018).

Η στρατηγική για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας υποστηρίζεται από νέα νομοθεσία που θα επιτρέψει στις αστυνομικές υπηρεσίες και στις υπηρεσίες ασφαλείας να διακόψουν τις τρομοκρατικές απειλές νωρίτερα. Η νομοθεσία αυτή θα επιτρέπει να τροποποιήσουν τα υπάρχοντα αδικήματα της τρομοκρατίας. Να τύχουν αναβάθμισης και να περιλαμβάνουν την ψηφιακή εποχή αφού τα σύγχρονα πρότυπα ριζοσπαστικοποίησης γίνονται με την τεχνολογία όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Να καλύψουν τα κενά στο πεδίο εφαρμογής τους, συμπεριλαμβανομένης της παράβασης της επανειλημμένης προβολής του περιεχομένου βίντεο σε ροή σε απευθείας σύνδεση. Επίσης να ενισχύσει το πλαίσιο καταδίκης για τρομοκρατία, μεταξύ άλλων με την αύξηση της μέγιστης ποινής για ορισμένα αδικήματα. Να διασφαλίσει ότι η τιμωρία αντικατοπτρίζει σωστά το έγκλημα και να επιτρέψουν την περαιτέρω δίωξη τρομοκρατικών πράξεων που διεπράχθησαν στο εξωτερικό στα δικαστήρια του Ηνωμένου Βασιλείου (HOME OFFICE, 2018).

Γαλλία : Μέτρα ασφαλείας για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας

Η Γαλλία βελτίωσε την ικανότητά της για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας εισάγοντας νομοθεσία κατά της τρομοκρατίας το 1986 και 1996 και, μετά τις βομβιστικές επιθέσεις στη Μαδρίτη και το Λονδίνο, με τον νόμο 2006-64 της 23ης Ιανουαρίου 2006 σχετικά με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, και τους συνοριακούς ελέγχους (FRANCE DIPLOMATIE, 2013).

Σύμφωνα με το άρθρο 421-1 του γαλλικού Ποινικού Κώδικα, όλες οι τρομοκρατικές πράξεις είναι πλέον αυτόνομα αδικήματα και υπόκεινται σε αυξημένες ποινές. Η τρομοκρατική δραστηριότητα γενικά συνίσταται στη διάπραξη ενός περιοριστικού καταλόγου ποινικών αδικημάτων «σε σχέση με ατομική ή συλλογική επίθεση, σκοπός της οποίας είναι να διαταράξει σοβαρά τη δημόσια τάξη μέσω εκφοβισμού ή τρομοκρατίας». Εντούτοις, ορισμένα αδικήματα, όπως η περιβαλλοντική τρομοκρατία, η συνωμοσία για τη διάπραξη τρομοκρατικού εγκλήματος και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας είναι πλέον συγκεκριμένα αδικήματα. Τα τρομοκρατικά αδικήματα υπόκεινται σε ειδικούς διαδικαστικούς κανόνες που περιλαμβάνουν τη διερεύνησης, τη δίωξη και της δίκη στο πλαίσιο μίας μόνο δικαιοδοσίας αποτελούμενης από εξειδικευμένα μέλη του δικαστικού σώματος με αρμοδιότητα για όλη την Γαλλική επικράτεια (FRANCE DIPLOMATIE, 2013).

Η Γαλλία έχει επίσης θεσπίσει ένα ειδικό σύστημα αποζημίωσης των θυμάτων, μέσω του Ταμείου Εγγυήσεων για τα θύματα της τρομοκρατίας (1986) και άλλων εγκληματικών πράξεων. Παρέχουν αποζημίωση σε όλα τα θύματα, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους, για τρομοκρατικές επιθέσεις που διαπράττονται στη Γαλλία και σε όλους τους Γάλλους υπηκόους για τρομοκρατικές πράξεις που διαπράχθηκαν εκτός Γαλλίας. Μετά την έκδοση του νόμου του 2006 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, πρόσωπα ή οντότητες που διαπράττουν ή πρόκειται να διαπράξουν τρομοκρατικές πράξεις μπορούν να παγώσουν τα περιουσιακά τους στοιχεία με εντολή του Υπουργού Οικονομίας. Το μέτρο αυτό συμπληρώνει τους καταλόγους αντιτρομοκρατικών ενεργειών της ΕΕ και του ΟΗΕ, οι οποίοι επιτρέπουν επίσης τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων κατά προσώπων και οντοτήτων που εμπλέκονται σε τρομοκρατικές πράξεις (FRANCE DIPLOMATIE, 2013).

Στις 21 Δεκεμβρίου 2012, το Κοινοβούλιο ψήφισε το νόμο 2012-1432 για την ασφάλεια και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Η νομοθεσία ενισχύει τις κυρώσεις κατά προσώπων που «είναι ένοχοι στρατολόγησης ή υποκίνησης στην τρομοκρατία στο διαδίκτυο». Προβλέπει τη δίωξη, στα γαλλικά δικαστήρια, των τρομοκρατικών ενεργειών που διαπράττονται σε άλλες χώρες από Γάλλους υπηκόους ή από πρόσωπα που έχουν συνήθη διαμονή στη Γαλλία. Επιτρέπει τη δίωξη ατόμων που συμμετέχουν σε στρατόπεδα εκπαίδευσης τρομοκρατών εκτός Γαλλίας, ακόμη και αν δεν διαπράχθηκαν αδικήματα στο γαλλικό έδαφος. Επίσης, επέκταση της δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων σε άτομα που υποκινούν την τρομοκρατία (FRANCE DIPLOMATIE, 2013).

Η μονάδα καταπολέμησης της τρομοκρατίας στη Γενική Διεύθυνση Εξωτερικής Ασφάλειας έλαβε αυξημένο ανθρώπινο δυναμικό και πόρους. Η μονάδα συντονισμού για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας δημιουργήθηκε για να συντονίσει την αστυνομία και την εθνική χωροφυλακή, η οποία έχει τη δική της αντιτρομοκρατική ταξιαρχία. Το Εθνικό Συμβούλιο Πληροφοριών δημιουργήθηκε, συμπεριλαμβανομένου του διορισμού συντονιστή υπό την ευθύνη του Προέδρου της Δημοκρατίας. Μία από τις ομάδες εργασίας του Συμβουλίου ειδικεύεται στην αξιολόγηση της τρομοκρατικής απειλής. Οι περιπτώσεις τρομοκρατίας στη Γαλλία διερευνούνται υπό δικαστική εποπτεία και διώκονται και δικάζονται σε τακτικά δικαστήρια. Έχουν συσταθεί ειδικές υπηρεσίες αντιτρομοκρατικής δίωξης και ο αντιτρομοκρατικός κλάδος του εισαγγελέα του Παρισιού έχει εθνική αρμοδιότητα (FRANCE DIPLOMATIE, 2013).

Το γαλλικό κοινοβούλιο ενέκρινε νομοσχέδιο για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, σύμφωνα με το οι αρχές θα έχουν τη δυνατότητα να τοποθετούν περίμετρο ασφαλείας γύρω από χώρους που βρίσκονται σε κίνδυνο - όπως σιδηροδρομικούς σταθμούς και αεροδρόμια - εντός των οποίων μπορούν να ερευνηθούν άτομα και οχήματα. Τα τζαμιά ή άλλα μέρη λατρείας μπορούν να κλείσουν εάν οι ιεροκήρυκες διαπιστωθεί ότι προάγουν ριζοσπαστική ιδεολογία (BBC, 2017).

Η γαλλική κυβέρνηση διέθεσε περίπου 800 άνδρες των ειδικών δυνάμεων από την Στρατοχωροφυλακή και το Στρατό στις πρόσφατες τρομοκρατικές επιθέσεις για ενίσχυση της αστυνομίας (Τσιμπούκης, 2015).

Δημιουργήθηκαν δύο συντονισμένα συστήματα για την αντιμετώπιση μεγάλου αριθμού τραυματιών σε τρομοκρατικά κτυπήματα: Κινητές Μονάδες Αντιμετώπισης Συμβάντων Μαζικών Καταστροφών κοντά στα σημεία των επιθέσεων και Ενεργοποίηση του Σχεδίου “White Plan” για την κινητοποίηση ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού καθώς και για την τροποποίηση λειτουργίας των νοσοκομείων της περιοχής. Αυτά περιλαμβάνονται και είναι μέρος ενός μεγαλύτερου σχεδίου το οποίο έχει καταρτισθεί και ισχύει από το 2014 και έχει την ονομασία ORSAN (Γερασακλής, 2015).

425 εκατομμύρια ευρώ διατέθηκαν από την γαλλική κυβέρνηση για προσλήψεις 2680 ανδρών στις δυνάμεις ασφαλείας και τις μυστικές υπηρεσίες με στόχο την παρακολούθηση περίπου 3000 υπόπτων για τρομοκρατική δράση. Επίσης περισσότεροι από 60 κληρικοί προσλήφθηκαν και θα προστεθούν στους 182 ήδη υπάρχοντες σε σωφρονιστικά ιδρύματα, έτσι ώστε να αποφευχθεί η εξάπλωση των τζιχαντιστικών δικτύων εντός των σωφρονιστικών ιδρυμάτων και ο περιορισμός των κρατούμενων που ασπάστηκαν τις ιδέες του ακραίου Ισλάμ. Ορισμένοι από τους δράστες των επιθέσεων του Παρισιού είχαν ριζοσπαστικοποιηθεί στις φυλακές (Euronews, 2015).

Κέντρα αποκατάστασης για τους νέους που επιστρέφουν στη Γαλλία από εμπόλεμες ζώνες, όπως η Συρία, δημιούργησε η γαλλική κυβέρνηση με ξεκάθαρο στόχο να λαμβάνουν τα άτομα αυτά την κατάλληλη βοήθεια ή και θεραπεία, ώστε να μην αποτελούν απειλή για το κράτος τους, εξαιτίας των τραυματικών τους εμπειριών. Επιπρόσθετα η Γαλλική κυβέρνηση δημιούργησε έναν ιστότοπο που θα ενημερώνει το ευρύ κοινό για τα μέσα και τις τρόπους με τα οποία μπορούν να αντιμετωπίσουν τη στρατολόγηση από τζιχαντιστές, ιδιαίτερα των νέων ανθρώπων. Γενικότερα, τεράστια χρηματικά κονδύλια θα δαπανηθούν ειδικά στην πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης (Euronews, 2015).

Κεφάλαιο 4

Επίλογος

Η παρούσα πτυχιακή διατριβή, μελέτησε το φαινόμενο της ισλαμικής τρομοκρατίας μέσα από μια ιστορική αναδρομή στο Ισλάμ, τις θρησκευτικές τάσεις και το πολιτικό Ισλάμ. Ακολουθως γίνεται αναφορά στην τρομοκρατία στην Ευρώπη, με το ιστορικό ισλαμικής τρομοκρατίας, τις μουσουλμανικές κοινότητες και τα κύματα μετανάστευσης, την ριζοσπαστικοποίηση και το χρονικό τρομοκρατικών επιθέσεων. Αναλύθηκαν οι τρομοκρατικές οργανώσεις Αλ-Κάιντα και Ισλαμικό Κράτος. Έγινε επίσης μια επισκόπηση της παρούσας αντιτρομοκρατικής πολιτικής σε Βέλγιο, Βρετανία και Γαλλία.

Η διατριβή εκπονήθηκε μέσα από την υπάρχουσα βιβλιογραφία, από σχετικές έρευνες που έγιναν στο εξωτερικό καθώς και από τις εμπειρίες και τα βιώματα του ερευνητή. Στην Κύπρο ένεκα του ότι δεν υπήρξαν τρομοκρατικές επιθέσεις απουσιάζει σχετική βιβλιογραφία. Τα μόνα τρομοκρατικά κτυπήματα που έγιναν αφορούν: α) την δολοφονία του Αιγύπτιου Σεμπάι από δυο Παλαιστίνιους το 1978 στην Λευκωσία και τα γεγονότα που επακολογήσαν μετά την δολοφονία με τους Αιγύπτιους κομάντος και το αεροσκάφος στο αεροδρόμιο Λάρνακας και, β) η έκρηξη βόμβας έξω από την ισραηλινή πρεσβεία το 1988 που πυροδοτήθηκε από δύο Λιβάνιους τζιχαντιστές με θύματα 3 ανθρώπους.

Η δική μου διαπίστωση είναι ότι οι ισλαμιστές, ένεκα ιδεολογίας και φιλοσοφίας, δεν πρόκειται να σταματήσουν τις τρομοκρατικές τους επιθέσεις γιατί θεωρούν ότι έχουν εντολή από τον Αλλάχ για θάνατο των άπιστων, επέκταση του ισλαμισμού με κάθε τρόπο και δεν διστάζουν να προσφέρουν την ζωή τους ως "δώρο" προς σεβασμό του Θεού. Χωρίς να αποκλεισθεί το ότι χιλιάδες από αυτούς αντιμετωπίζουν ψυχολογικά προβλήματα και είναι χρήστες ουσιών και χωρίς να αναιρεί το ένα το άλλο. Διακατέχονται από την πολιτική πεποίθηση για εξαφάνιση από την γη οποιουδήποτε μη μουσουλμανικού στοιχείου. Το πρόβλημα της διεθνούς τρομοκρατίας, είναι

κατεξοχήν μουσουλμανικό πρόβλημα, που έχει προεκταθεί στην Δύση. Από την άλλη πρέπει να τονισθεί ότι η μεγίστη πλειοψηφία των θυμάτων είναι μουσουλμάνοι. Εάν τα δυτικά κράτη δεν υλοποιήσουν και δεν συστρατεύσουν την συνεργασία των μουσουλμάνων, των ιμάμηδων, τα ισλαμικά κέντρα εκπαίδευσης, τους μουσουλμάνους επιχειρηματίες, ακαδημαϊκούς κτλ, η μουσουλμανική κοινότητα θα γίνει ο αποδιοπομπαίος τράγος της Δύσης, γιατί θα έλθει η εποχή που η Δύση θα γίνει από φόβο τελείως αντιμουσουλμανική και είναι ακριβώς αυτό που επιζητούν οι ισλαμιστές.

Θα συνεχίσουμε με μερικές προτάσεις σε σχέση με την αντιτρομοκρατική πολιτική της κυβέρνησης. Πρέπει να υπάρχει άριστη γνώση της αραβικής, τουρκικής, αλβανικής και άλλων γλωσσών, όπως για παράδειγμα των Ούρντου του Πακιστάν κλπ, από τις υπηρεσίες ασφαλείας και ακαδημαϊκούς. Επιπρόσθετα, πρέπει να εντατικοποιηθεί η μελέτη και η γνώση του Κορανίου, της Surah και των Hadith, αποφθέγματα από την ζωή του Μωάμεθ, για πλήρη κατανόηση του ψυχολογικού και πρακτικού τρόπου σκέψης του επίδοξου τζιχαντιστή. Να υπάρξει αγαστή συνεργασία με δυτικά και ισραηλινά κέντρα πληροφοριών καθώς και άλλα κοσμικά, μουσουλμανικά κράτη πχ. Με την Αίγυπτο, με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών. Υπάρχουν και άλλα μέτρα που μπορούν και πρέπει να παρθούν πριν ο Δυτικοευρωπαϊκός πολιτισμός εξαναγκασθεί να πολεμήσει, με απρόσμενες ίσως εκπλήξεις για την επιβίωση του. Τα αυστηρά μέτρα αστυνόμευσης και ελέγχου, ωστόσο, είναι η μία πτυχή του ζητήματος, καθώς άμεσο αποτέλεσμα ενός τρομοκρατικού χτυπήματος, όταν αυτό προέρχεται από μια ισλαμική τρομοκρατική οργάνωση, όπως είναι για παράδειγμα η Αλ-Κάιντα και το Ισλαμικό Κράτος, είναι η ένταση στις σχέσεις των επηρεαζόμενων κρατών, αφού το κράτος που έχει δεχτεί την τρομοκρατική επίθεση κι έχει δεχτεί την απώλεια πολιτών του, επιλέγει να καταφύγει στην ανάληψη στρατιωτικής δράσης προκειμένου να καταστήσει ξεκάθαρο πως καμία τέτοια τρομοκρατική ενέργεια δεν μπορεί να μείνει στο απυρόβλητο. Τίθεται, με τον τρόπο αυτό σε κίνδυνο η ειρήνη και ενισχύεται ακόμη περισσότερο ο τυφλός φανατισμός των τρομοκρατών που κατόπιν σχεδιάζουν να αυξήσουν και τη δική τους δράση. Έτσι ξεκινά ένας κύκλος βιαιότητας με τελικά θύματα ακόμη περισσότερους αθώους πολίτες.

Οι ξένοι νεαροί μαχητές που δεν γνωρίζουν ούτε αραβικά ούτε τι αναφέρει το Κοράνι, στη Συρία και το Ιράκ είναι πολλές χιλιάδες. Στην πλειοψηφία τους εντάσσονται σε

τζιχαντιστικές ομάδες και ειδικά στον ISIS. Θεωρούνται ως η σοβαρότερη και πιο τρομακτική απειλή καθώς ζουν στο πεδίο της μάχης, αποκτούν πολεμική εμπειρία και ριζοσπαστικοποιούνται. Συνεπώς είναι εκπαιδευμένοι και ικανοί για τρομοκρατικές επιθέσεις εφόσον επιστρέψουν πίσω στην Ευρώπη. Επίσης το χαμηλό νοητικό και μορφωτικό τους επίπεδο είναι παράγοντες που δημιουργούν ανησυχία αφού δεν αντιλαμβάνονται το τι κάνουν και τον όλεθρο που προκαλούν. Σχετική μελέτη έδειξε ότι 1 στους 9 τζιχαντιστές επέστρεφε πίσω στην Ευρώπη με στόχο να πραγματοποιήσει επιθέσεις και πως όσες τρομοκρατικές επιθέσεις πραγματοποιήθηκαν εκτελέστηκαν από ξένους μαχητές.

Η σύγχρονη τζιχαντ στηρίζεται χρηματοοικονομικά σε ένα δίκτυο που ελέγχεται από ισλαμικά κράτη και ένοπλες οργανώσεις. Τα οικονομικά της αποθέματα είναι τεράστια και πηγές τους είναι ως επί το πλείστον προέρχονται από έκνομες ενέργειες όπως η δωρεά χρημάτων σε αυτήν από οικονομικά εύρωστους ισλαμιστές, η λαθραία διακίνηση όπλων και ναρκωτικών, οι λεηλασίες και κλοπές επιχειρήσεων, το ξέπλυμα χρήματος, τα λύτρα από απαγωγές, το εμπόριο από λεηλασίες πολιτιστικής κληρονομιάς, κλπ. Η πηγή χρημάτων για τη νέα οικονομία της τρομοκρατίας βρίσκεται αναπόφευκτα σε σχέση αλληλεξάρτησης με τις οικονομίες των δυτικών κρατών. Οι δυτικές οικονομίες είναι ο κυρίαρχος καταναλωτής και ο μεγαλύτερος πωλητής και διακινητής όπλων. Και τα όπλα, δυστυχώς, είναι βαρόμετρο στο ισοζύγιο πληρωμών των τρομοκρατικών οργανώσεων.

Διδαχθέντα μαθήματα και προτάσεις για αντιμετώπιση της τρομοκρατίας στην Κύπρο

Από τις μέχρι σήμερα τρομοκρατικές επιθέσεις που διενεργήθηκαν σε ευρωπαϊκές πόλεις προκύπτει ότι οι περισσότερες από αυτές διαδραματίζονταν σε χώρους όπου βρισκόταν συγκεντρωμένο πλήθος.

Με αφορμή αυτό τοποθετήθηκαν σε μεγαλουπόλεις της Ευρώπης, σε κομβικά σημεία, πάνοπλοι αστυνομικοί και στρατιώτες για προστασία και αντίδραση σε περίπτωση τρομοκρατικής επίθεσης. Αυτό το μέτρο ασφαλείας κρίνεται ως αναγκαίο μέσο για την εσωτερική ασφάλεια του κάθε κράτους.

Επιπρόσθετα σε εθνικό επίπεδο ως Κύπρος, θα ήταν επιθυμητό όπως ληφθούν επιπρόσθετα αντιτρομοκρατικά μέτρα, εκτός από το πιο πάνω, τα ακόλουθα: Να δημιουργηθούν ειδικές μονάδες για τον σχεδιασμό κανόνων πρόληψης νέων μορφών τρομοκρατίας. Να συνεχιστούν και γίνουν αυστηρότεροι έλεγχοι στα σημεία διέλευσης στην Κυπριακή Δημοκρατία. Επίσης να θεσπιστούν κριτήρια όσο αφορά την εισαγωγή και κατοχή πυροβόλων όπλων και να δημιουργηθεί ειδική μονάδα για την αντιμετώπιση της τρομοκρατικής ισλαμικής προπαγάνδας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και στο διαδίκτυο γενικότερα. Άλλο μέτρο είναι η υιοθέτηση κατάλληλων πολιτικών για την οικονομική ανάπτυξη και την ομαλή ενσωμάτωση στην κοινωνία των μουσουλμάνων που αφικνούνται στην κυπριακή επικράτεια ως πολιτικοί πρόσφυγες. Επίσης ο καταρτισμός και η κυκλοφορία διαφωτιστικού υλικού που θα περιλαμβάνει οδηγίες για θέματα αντιμετώπισης φαινομένων ριζοσπαστικοποίησης, ύποπτων συμπεριφορών, τρόπων αντίδρασης σε περίπτωση τρομοκρατικής επίθεσης, κλπ.

Τα πιο πάνω μέτρα θα μπορούσαν κάλλιστα να εφαρμοστούν σε κάθε κράτος. Εξίσου σημαντικό μέτρο για τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ο όσο το δυνατό καλύτερος συντονισμός μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου και η καλύτερη συλλογή, επεξεργασία, ανάλυση και διακίνηση πληροφοριών μεταξύ τους μέσω μίας ενιαίας πλατφόρμας δεδομένων αφού πολλές φορές μια τρομοκρατική επίθεση μπορεί να σχεδιαστεί σε μια χώρα και να εκτελεστεί σε άλλη. Η επίθεση στο Bataclan στην Γαλλία το 2015 είχε σχεδιαστεί στις Βρυξέλλες. Επίσης σε πανευρωπαϊκό επίπεδο να ενισχυθούν οι δικλίδες ασφαλείας των διαβατηρίων και δελτίων ταυτότητας για να περιορισθεί η παράνομη διακίνηση μεταναστών και να παραχωρηθεί στις δικαστικές και διωκτικές αρχές ελεύθερη πρόσβαση σε ηλεκτρονικά αρχεία και οικονομικές πληροφορίες έτσι ώστε να καταστεί εφικτή η καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Ταυτόχρονα να τεθούν περιορισμοί στην πρόσβαση και εξασφάλιση σε πρόδρομες ουσίες εκρηκτικών υλών από μέρους των τρομοκρατών.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ανδριώτης, Σ. (2009) *Μουσουλμανισμός – Ισλαμισμός*. Διαθέσιμο στο http://stratisandriotis.blogspot.com.cy/2009/07/blog-post_3.html. Ανακτήθηκε Νοέμβριο, 2017.
- Βασιλειάδης, Σ. (2017) *Στα άδυτα της Τζιχάντ*. Διαθέσιμο στο: <http://www.pemptousia.gr/2017/08/sta-adita-tis-tzichant/> Ανακτήθηκε Νοέμβριο, 2017.
- Βελγικό ΥΠΕΞ, (2016) *Fight against terrorism*. Διαθέσιμο στο: https://diplomatie.belgium.be/en/policy/policy_areas/peace_and_security/terrorism/fight_against_terrorism. Ανακτήθηκε Νοέμβριο, 2017.
- ΒΗΜΑ (24/11/2014) *Βρετανία: Αντιμετώπιση της τρομοκρατίας με νέο νομοσχέδιο*. Διαθέσιμο στο: www.tovima.gr/world/article/?aid=653457. Ανακτήθηκε Νοέμβριο, 2017.
- ΒΗΜΑ (11/12/2014) *Η τετραρχία των σημερινών ηγετών της Αλ Κάιντα*. Διαθέσιμο στο: <http://www.tovima.gr/world/article/?aid=658296>. Ανακτήθηκε Νοέμβριο, 2017.
- Γαβαλάς, Χ. (2015) *Στην θρησκευτική ιδεολογία του ISIS οι απαντήσεις για τις επιδιώξεις του*. Διαθέσιμο στο: <http://www.cnn.gr/news/kosmos/story/15027/stin-thriskeytiki-ideologia-toy-isis-oi-apantiseis-gia-tis-epidioxeis-toy>. Ανακτήθηκε Νοέμβριο, 2017
- Γαρμπή, Θ. (2017) *ΙΣΛΑΜ-ΡΙΖΕΣ, ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ*. Διαθέσιμο στο: <http://lifetone.gr>. Ανακτήθηκε Νοέμβριο, 2017.
- Γερασακλής, Α, (2015) *Γαλλία: Τρομοκρατία Επιχειρησιακό "Λευκό Σχέδιο" έκτακτης ανάγκης*. Διαθέσιμο στο: <http://www.isrodou.gr/index.php/iatroi-melh->

section/arthrografia/item/573-tromokratia-epixeirisiako-lefko-sxedio-ektaktis-anagkis.

Ανακτήθηκε Απρίλιο, 2018

- Γιατζίδη, Α. (2016) *Ο φόβος της τρομοκρατίας και οι συνέπειες που θα έχουν στη ζωή μας οι επιθέσεις στο Παρίσι και στις Βρυξέλλες*. Διαθέσιμο στο:
<http://medlabgr.BlogSpot.com/2015/11/Fear-of-Terrorism.html#ixzz4PoXPGyWP>.
Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2018.
- Δημητράκος, Δ. (2004) *Τι είναι η διεθνής τρομοκρατία*; Διαθέσιμο στο:
<http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=159510> Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2018
- Δουλκέρη, Φ. (2016) *Σουνίτες-Σίιτες: Η ιστορία των δύο Ισλάμ*. Διαθέσιμο στο:
<http://gr.euronews.com/2016/08/01/the-difference-between-shia-and-sunni-explained>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2018.
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, (2016) *Η αντιτρομοκρατική δράση της ΕΕ*. Διαθέσιμο στο:
<http://www.consilium.europa.eu/el/policies/fight-against-terrorism/> Ανακτήθηκε
Νοέμβριο, 2017
- Ζιάκας, Γ. (2013) *ΤΟ ΙΣΛΑΜ ΩΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑ*. Διαθέσιμο στο:
http://www.ecclesia.gr/greek/HolySynod/committees/europe/ziakas_islam.html.
Ανακτήθηκε Νοέμβριο, 2017.
- iefimerida (2015) *Τι είναι οι τζιχαντιστές του Ισλαμικού Κράτους και τι θέλουν*.
Διαθέσιμο στο: <http://www.iefimerida.gr/news/235857/ti-einai-oi-tzihantistes-toy-islamikoy-kratoys-kai-ti-theloyn-eikones>. Ανακτήθηκε Νοέμβριο, 2017.
- Καλπάκογλου, Θ. (2015) *Οι συνέπειες της τρομοκρατίας*. Διαθέσιμο στο:
http://cbt.edu.gr/arxeia/metatraumatiki_diataraxi_tromokratia.pdf. Ανακτήθηκε
Μάρτιο, 2018.
- Καπράβελος, Ε. (2003) *Διεθνής τρομοκρατία αίτια – ερμηνείες - συνέπειες*. Διαθέσιμο
στο: http://www.elesme.gr/elesmegr/periodika/t13/t13_10.htm'. Ανακτήθηκε Ιανουάριο,
2018.
- Καρβουνόπουλος, Π. (2017) *Οι 5 αλήθειες για τους μουσουλμάνους στην Ευρώπη*.

Διαθέσιμο στο: <https://www.militaire.gr>. Ανακτήθηκε Ιανουάριο, 2018.

- Καρχιλάκη, Μ. (2016) *Ευρώπη: Αντιμέτωπη με την τζιχαντιστική απειλή*. Διαθέσιμο στο: <http://www.cnn.gr/focus/story/26743/eyropi-antimetopi-me-tin-tzixantistiki-apeili>. Ανακτήθηκε Ιανουάριο, 2018.
- Κοτσοβού, Α., Λίτση, Μ., Στασινού, Ν., (2015) *Πώς γεννήθηκε και γιγαντώθηκε το Ισλαμικό Κράτος*. Διαθέσιμο στο: <https://www.naftemporiki.gr/story/1032174/pos-gennithike-kai-gigantothike-to-islamiko-kratos>. Ανακτήθηκε Νοέμβριο, 2017
- Μάντης, Κ. (2016) *Έκθεση Γ' Λυκείου: Τρομοκρατία. Σημειώσεις Νεοελληνικής λογοτεχνίας*. Διαθέσιμο στο: http://latistor.BlogSpot.com.cy/2016/03/blog-post_12.html. Ανακτήθηκε Νοέμβριο, 2017.
- Μαυραγάνης, Κ. (2015) *Ισλαμικό Κράτος και Αλ Κάιντα: Οι διαφορές μεταξύ των δύο πιο διαβόητων τρομοκρατικών οργανώσεων του 21ου αιώνα*. Διαθέσιμο στο: http://www.huffingtonpost.gr/2015/11/20/islamic-state-al-qaeda_n_8599174.html. Ανακτήθηκε Ιανουάριο, 2018.
- Μπαζίνης, (2017) *Ορίζοντας την τρομοκρατία*. Διαθέσιμο στο: <https://powerpolitics.eu/%CE%BF%CF%81>. Ανακτήθηκε, Απρίλιο, 2018.
- Μιχαηλίδης, Γ. (2013) *Οι 10 σημαντικότερες τρομοκρατικές «οργανώσεις» στην ανθρώπινη Ιστορία*. Διαθέσιμο στο: <https://www.reader.gr/crime/oi-10-simantikotes-tromokratikes-organoseis-stin-anthropini-istoria>. Ανακτήθηκε, Απρίλιο, 2018.
- NEWPOST (2013) *Η μαύρη λίστα για την τρομοκρατία παραβιάζει το διεθνές δίκαιο*. Διαθέσιμο στο: <http://newpost.gr/kosmos/42776/i-mayri-lista-gia-tin-tromokratia-paraviazei-to-diethnes-dikaio>. Ανακτήθηκε Ιούνιο, 2018.
- Παναγιώτου, Μ. (2015) «*Νεανικές Αναζητήσεις - Α' Τόμος: Ζητήματα πίστωσης*» (σελ. 254-255) Εκδόσεις: Ιερά Μονή Παναγίας Παραμυθίας Ρόδου
- Παπαναστασίου, Κ. και Παπαναστασίου, Ε. (2005). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Λευκωσία: Έκδοση συγγραφέων.

- Παπανδρόπουλος, Α. (2008) *Τα οικονομικά της τρομοκρατίας και η Ευρώπη*. Διαθέσιμο στο: http://www.aejgreece.gr/article.asp?art_id=30&lng=2 Ανακτήθηκε Ιανουάριο, 2018.
- Παπανδρόπουλος, Α. (2013) *ΙΣΛΑΜΙΣΜΟΣ, Ο ΝΕΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΣΜΟΣ*. Διαθέσιμο στο: <http://www.europeanbusiness.gr/page.asp?pid=861>. Ανακτήθηκε Ιανουάριο, 2018.
- Παπάνης, Ε. (2010) *Τα ψυχολογικά αίτια της τρομοκρατίας*. Διαθέσιμο στο: http://eparanis.blogspot.com.cy/2010/04/blog-post_20.html Ανακτήθηκε Ιανουάριο, 2018.
- Παπανικολάου, Γ. (2007) *Ανθρώπινα δικαιώματα στο Ισλάμ*. Διαθέσιμο στο: <http://www.oodegr.com/oode/islam/dikaiwmata1.htm>. Ανακτήθηκε Ιανουάριο, 2018.
- Παρίσης, Ι. (2014) *ΣΟΥΝΙΤΕΣ & ΣΙΙΤΕΣ: Ισλαμική αντιπαράθεση*. Διαθέσιμο στο: <https://parisis.wordpress.com/2014/06/30/%CF>. Ανακτήθηκε Ιανουάριο, 2018.
- Πρωτοπαπάς, Γ. (2014) *Στα άδυτα της Αλ - Κάιντα: Το στρατηγικό της πλάνο έως το 2020*. Διαθέσιμο στο: <https://www.viadiplomacy.gr/sta-adita-tis-al-kainta-stratigiko-tis-plano-eos-2020/> Ανακτήθηκε Ιανουάριο, 2018.
- Σκούρα, Σ. (2016) *Όλες οι τρομοκρατικές επιθέσεις στην Ευρώπη από το 2014*. Διαθέσιμο στο: <http://www.cnn.gr/news/kosmos/story/39400/oi-tromokratikes-epitheseis-stin-eyropi-aro-to-2014>. Ανακτήθηκε Ιανουάριο, 2018.
- Σκουρτανιώτη, Κ. (2015) *Ισλάμ και Τζιχάντ*. Διαθέσιμο στο: <http://www.inkefalonias.gr/ellada-diethni/35837-islam-kai-tzixant>. Ανακτήθηκε Ιανουάριο, 2018.
- Στάμκου, Γ. (2015) *Μετανάστευση των μουσουλμάνων στην Ευρώπη και "Ισλαμοποίηση"*. Διαθέσιμο στο: <https://zenithmag.wordpress.com/2015/01/10/eurabia-%EURABIA>. Ανακτήθηκε Νοέμβριο, 2017.
- Στεργιούλης, Ε. (2008) *Κοινωνιολογία της Αστυνομίας*. ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ - ΑΘΗΝΑ
- Σταφυλάς, Π. (2014) *Συστημικό φαινόμενο η διεθνής τρομοκρατία*. Διαθέσιμο στο: <https://dimpenews.com/2014/12/27> Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2018.

- Συλλούρης, Γ. (1996). *Αρχές κοινωνιολογίας εγκληματολογίας και η σύγχρονη αστυνόμευση*. Λευκωσία: Τυπογραφείο Κυπριακής Δημοκρατίας Λευκωσία
- Σωρός, Γ. (2016) *Η Δύση και ο πόλεμος στην τρομοκρατία*. Το Βήμα. Διαθέσιμο στο: <https://www.tovima.gr/world/article/?aid=769176> Ανακτήθηκε Απρίλιο, 2018.
- Τσιμπούκης, Γ. (2015) *Εμπλοκή του Στρατού στη μάχη κατά της ισλαμικής τρομοκρατίας στο Βρετανικό έδαφος* Διαθέσιμο στο: <https://www.viadiplomacy.gr/emploki-tou-stratou-sti-machi-kata-tis-islamikis-tromokratias-sto-vretaniko-edafos>. Ανακτήθηκε Απρίλιο, 2018.
- Φεφές, Μ. (2015) *ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ* Διαθέσιμο στο: http://users.uoa.gr/~ahatzis/EAP_Notes2.pdf. Ανακτήθηκε Ιούνιο, 2018.
- Φιλής, Κ. (2016) *Ευρώπη και τρομοκρατία*. Η Καθημερινή. Διαθέσιμο στο: <http://www.kathimerini.gr/870343/article/epikairothta/kosmos/eyrwph-kai-tromokratia>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2018.
- Χαλαζιάς, Χ. (2017) *Το Ισλάμ στην Ευρώπη και η σύγκρουση των πολιτισμών*. Διαθέσιμο στο: <https://iskra.gr>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2018.

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Allegri, C. (2015) *Βέλγιο: Νέα μέτρα ασφαλείας για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας*. Διαθέσιμο στο: <http://www.cnn.gr/news/kosmos/story/80794/velgio-nea-metra-asfaleias-gia-tin-antimetopisi-tis-tromokratias>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2018.
- Aly, A. & Green, L. (2010), *Fear, Anxiety and the State of Terror*, Studies in Conflict & Terrorism, Volume 33, Issue 3.

- BBC (2017) *France approves tough new anti-terror laws* Διαθέσιμο στο: <https://www.bbc.com/news/world-europe-41493707>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2018.
- Bockstette, C. (2008), *Jihadist Terrorist Use of Strategic Communication Management Techniques*, George C. Marshall, European Center for Security Studies, Occasional Paper Series, Number 20. Διαθέσιμο στο: http://www.marshallcenter.org/mcpublicweb/MCDOcs/files/College/F_Publications/occpapers/occ-paper_20-en.pdf, Ανακτήθηκε: Ιούνιος, 2018.
- Britannica, *Muhammad, Prophet of Islam*. Last updated: Jun 4, 2018. Διαθέσιμο στο: <https://www.britannica.com/biography/Muhammad>. Ανακτήθηκε: Ιούνιος, 2018.
- Campos, F. N. & Gassebner, M. (2009). *International Terrorism, Political Instability and the Escalation Effect*, IZA Discussion Paper No. 406
- Cronin, A. U., (2015) *ISIS Is Not a Terrorist Group*. Διαθέσιμο στο: <https://www.foreignaffairs.com/articles/middle-east/isis-not-terrorist-group>. Ανακτήθηκε Νοέμβριο, 2017.
- Cronin, A. U., (2016) *ISIS Is More Than a Terrorist Group*. Διαθέσιμο στο: <https://www.foreignaffairs.com/articles/2016-03-23/isis-more-terrorist-group>. Ανακτήθηκε Νοέμβριο, 2017.
- Euronews (2015) *Γαλλία: Νέα μέτρα για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας*. Διαθέσιμο στο: <http://gr.euronews.com/2015/01/22/social-divisions-were-there-in-the-past-admits-french-pm-on-announcement-of-new>. Ανακτήθηκε Απρίλιο, 2018
- Euronews (2015) *Βέλγιο: Έκτακτα μέτρα για ύποπτους τζιχαντιστές - Νέες επιχειρήσεις της αντιτρομοκρατικής*. Διαθέσιμο στο: <http://gr.euronews.com/2015/11/19/paris-attacks-belgium>. Ανακτήθηκε Νοέμβριο, 2017.
- EUROPOL (2016) *Changes in modus operandi of Islamic State terrorist attacks* Διαθέσιμο στο: <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/changes-in-modus-operandi-of-islamic-state-terrorist-attacks>. Ανακτήθηκε Νοέμβριο, 2017.

- FRANCE DIPLOMATIE (2013) *Terrorism*. Διαθέσιμο στο:
<https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/defence-security/terrorism/>
Ανακτήθηκε Νοέμβριο, 2017.
- Glenn, C. (2015) *Al Qaeda v ISIS: Ideology & Strategy*, Wilson Center. Διαθέσιμο στο:
<https://www.wilsoncenter.org/article/al-qaeda-v-isis-ideology-strategy>. Ανακτήθηκε:
Ιούνιος, 2018.
- HOME OFFICE (2018) *Securing the future: counter-terrorism strategy published*.
Διαθέσιμο στο <https://www.gov.uk/government/news/securing-the-future-counter-terrorism-strategy-published>. Ανακτήθηκε Ιούνιο, 2018.
- Howitt, D. (2006) *Introduction to Forensic and Criminal Psychology*. Pearson Education Limited
- Kaoullas, L.G. (2016) *From TMT to ISIS: Turkey conducts politics with the same old field manuals*, ItAintNecessarilySo. Διαθέσιμο στο: <https://hellasjournal.com/2016/02/from-tmt-to-isis-turkey-conducts-politics-with-the-same-old-field-manuals/>. Ανακτήθηκε:
Ιούνιος, 2018.
- Kern, S. (2011) *European 'No-Go' Zones for Non-Muslims Proliferating*, Gatestone Institute, 22 August. Διαθέσιμο στο:
<https://www.gatestoneinstitute.org/2367/european-muslim-no-go-zones>. Ανακτήθηκε:
Ιούνιος, 2018.
- Kruglanski, W. A. & Fishman, S. (2009). *Psychological Factors in Terrorism and Counterterrorism: Individual, Group, and Organizational Levels of Analysis*, Social Issues and Policy Review, Vol. 3, No. 1
- Kyriakides, K. (2016) *Political Islam's Made-in-Cyprus Trojan Horse*, Clarion Project. Διαθέσιμο στο: <https://clarionproject.org/political-islams-made-cyprus-trojan-horse/>. Ανακτήθηκε: Ιούνιος, 2018.
- Lerner, L. K. & Lerner, W. B. (2006). *Terrorism: essential primary sources*, Thomson Gale

- LSE, (2016) *PREVENT AT LSE*. Διαθέσιμο στο:
<https://info.lse.ac.uk/staff/divisions/Governance-Legal-and-Policy/Assets/Documents/Prevent/Prevent-at-LSE.pdf> Ανακτήθηκε Ιανουάριο, 2018.
- Martin, A. C. (2011) *Essentials of Terrorism: Concepts and Controversies, second edition*, Sage Publications, Inc
- McCarthy, A.C. (2016), *German Lesson: Islamist Enclaves Breed Jihadism*, National Review. Διαθέσιμο στο: <https://www.nationalreview.com/2016/12/germany-islamist-enclaves-europe-jihad-terrorism-problem-growing/>. Ανακτήθηκε: Ιούνιος, 2018.
- Olsen, O.H. (1962) *The Ku Klux Klan: A Study in Reconstruction Politics and Propaganda*, The North Carolina Historical Review, Volume 39, Number 3.
- PBS, *Grant, Reconstruction and the KKK*, American Experience. Διαθέσιμο στο: <https://www.pbs.org/wgbh/americanexperience/features/grant-kkk/>. Ανακτήθηκε: Ιούνιος, 2018.
- Post, M. J., Crenshaw, M., Gurr, R. T., Juergensmeyer, M. & Stern, J. (2005). *Addressing the Causes of Terrorism-The Club de Madrid Series on Democracy and Terrorism*, Volume I, International Summit on Democracy, Terrorism and Security, Club de Madrid.
- Pronews (2017) *ΣΧΕΔΙΟ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΑΞΟΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΙΣΛΑΜΙΚΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΟ ΒΕΛΓΙΟ*. Διαθέσιμο στο: http://www.pronews.gr/amyna-asfaleia/diethnis-asfaleia/376157_shedio-tessarou-axonon-kata-tis-islamistikis-tromokratias. Ανακτήθηκε Ιανουάριο, 2018.
- Renard, T. (2016) *Counterterrorism in Belgium: Key Challenges and Policy Options*, Egmont Paper 89. Διαθέσιμο στο:
http://www.egmontinstitute.be/content/uploads/2016/10/Egmont-Paper-89_OFFICIAL-FINAL.pdf. Ανακτήθηκε: Ιούνιος, 2018.
- Rudd, A., (2017) *Reality Check: Why does the Prevent strategy divide opinion?* Διαθέσιμο στο: <http://www.bbc.com/news/election-2017-40060325> Ανακτήθηκε Ιανουάριο, 2018.

- TOC, (2017) *Η χρονιά που το ΙΚ ηττήθηκε στρατιωτικά, όμως είναι ακόμη παγκόσμια απειλή*. Διαθέσιμο στο: <http://www.thetoc.gr/diethni/article/h-xronia-pou-to-ik-ittithike-stratiwtika-omws-einai-akomi-pagkosmia-apeili> Ανακτήθηκε Ιανουάριο, 2018.
- Unric, Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης Ηνωμένων Εθνών (2017), *Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο Διαθέσιμο στο:* https://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=23 Ανακτήθηκε Ιούνιο, 2018.
- United Nations, General Assembly, A/RES/51/210, 88th plenary meeting, 17 December 1996, "51/210. Measures to eliminate international terrorism", Διαθέσιμο στο: <http://www.un.org/documents/ga/res/51/a51r210.htm>, Ανακτήθηκε Ιούνιο, 2018.
- US Department of State (2016) *Chapter 2. Country Reports: Europe Bureau of Counterterrorism and Countering Violent Extremism*. Διαθέσιμο στο: <https://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2016/272231.htm>. Ανακτήθηκε: Ιούνιος, 2018.
- Venhaus, J.M. (2010) *Why Youth Join al-Qaeda*, United States Institute of Peace. Διαθέσιμο στο: <https://www.usip.org/sites/default/files/SR236Venhaus.pdf>. Ανακτήθηκε: Ιούνιος, 2018.
- Wintour, P. (13/7/2017), *Saudi Arabia boosting extremism in Europe, says former ambassador*. Διαθέσιμο στο: <https://www.theguardian.com/world/2017/jul/13/saudi-arabia-boosting-extremism-in-europe-says-former-ambassador>. Ανακτήθηκε Απρίλιο 2018.
- Wittes, T.C. (2015) *The regional impact of U.S. policy toward Iraq and Syria*, testimony, Brookings. Διαθέσιμο στο: <https://www.brookings.edu/testimonies/the-regional-impact-of-u-s-policy-toward-iraq-and-syria/>. Ανακτήθηκε: Ιούνιος, 2018.
- Yukleyen, A. (2009), *State Policies and Islam in Europe: Milli Görüş in Germany and the Netherlands*, Journal of Ethnic and Migration Studies, Volume 36.

